

DM / 199/1-6/74

**JAMES FENIMORE
COOPER ★★☆☆☆☆**
STOPAŘ

MLADÁ FRONTA 1968

6

ROMÁNOVÝ SEŠIT ZA 3,50 KčS

Po cestě plné dobrodružství, kdy anglický kutr Oblak neohrožovaly jen běsnící vody jezera Ontario, ale i nepřátelská francouzská loď Montcalm, připlul seržant Dunham s dcerou švagrem a dalšími cestujícími na Vojenský ostrov, aby zde vystřídal oddíl vojáků 55. pluku. Jasper Western je odvezl zpět na Oswego. Mabel Dunhamová pečlivě připravila nový domov pro sebe i otce, ale příliš dlouho se z otcovy přítomnosti neradovolala. Příští noci se vydali Dunhamovi vojáci na dvou člunech do průlivu, aby zde ukořistili náklad francouzských lodí, zásobující chIndiány. Na ostrově zůstala jen Mabel s Jennií, desátníkem M'Nabem, strýcem Capem, ubytovatelem Muirem a několika málo vojáky.

Zatímco ráno všichni snídali kolem táborového ohně, vypravila se Mabel na prohlídku ostrova. Prošla mezi stromy a ocitla se na břehu, když tu spatřila, jak se na protějším břehu mihla nějaká postava. Vzápětí se nad porostem vynořila olšová větev a mávala na ni. Mabel poznala Indiánku Červnovou rosou, Lučihlavou ženu. Rosa se v kanoe přeplavila na druhou stranu a obě dívky se uvítaly jako dobré přítelkyně. Mabel zavedla Rosu do chaty a vyptávala se jí, jak se sem dostala a proč se vystavuje tak velkému nebezpečí? Indiánka jen pořád prosila Mabel, aby se rychle skryla v nedobytném srubu na břehu, že jí hrozí nebezpečí. Rosa byla smutná, protože prý Lučihlav miluje „dívku s bledou tváří“ — Mabel, a kdyby tu svou ženu spatřil, jistě by rozbil Rose hlavu tomahavkem. Mabel si vzpomněla, že se k ní Lučihlav skutečně někdy choval až nepřijemně důvěrně, snažila se však Rose její pochyby vyvrátit. Kupodivu Rosa přesně věděla, kolik lidí zůstalo na ostrově a kdo odplul s čluny. Jako pravá Indiánka — Tuskarorka — dala Mabel najevo, že nehodlá chránit žádné bílé tváře kromě ní. Přestože byl ostrov pro svou polohu zvolen tak, aby jej nikdo nenašel, Irokézové o něm věděli. Rosa oznámila Mabel, že jim to vyzradil jeden Angličan mluvící francouzsky. Dunhamovi lidé mají tedy skutečně mezi sebou zrádce a Mabel ovšem nejdříve připadla na podezřelého Jaspera. Jak si přála, aby byl nevinen!

Rosa znovu vsedla do kanoe a odrazila od břehů Vojenského ostrova. Když se Mabel vracela k ostatním, všimla si jedné podezřelé věci: na větvi stromu se třepetal uvázaný kus rudé vlajky; toto místo bylo zřetelně vidět z druhého břehu. Strhla prapor z větve, když ji zastavil hlas poručíka Muira. Řekl Mabel, že látka je jistě z lodní vlajky Oblaku, protože tam právě takový kus scházel, a snažil se ji přimět k tomu, aby společně ve člunu uprchli před blížícím se nebezpečím. Mabel ovšem jeho nabídku odmítla se slovy, že jako útočiště a nedobytná tvrz slouží na ostrově pobřežní srub. Ubytovatel přemluvil Mabel, aby mu kus látky vydala, a znovu jej zavěsil na viditelné místo na strom.

Mabel se podívovala klidu, který vládl mezi osadníky i za tak napjaté situace. Uvědomila si, že je musí na nebezpečí upozornit. Jennie odnesla jejich věci do srubu a Mabel si mezitím promluvila s desátníkem M'Nabem, kterého Dunham jmenoval velitelem ostrova. Dívka doufala, že se jí podaří shromáždit všechno osazenstvo ve srubu, aniž by musila vyzradit, odkud

poplašené zprávy má. M'Nab zpuštěně prohlásil, že správný Skot nebojuje z úkrytu, nýbrž stojí se šavlí v ruce tváří v tvář nepříteli. Nedořekl však, když třesla rána a desátník padl jako podřepý k zemi. Mabel vtrhla do srubu, kde již byla Jennie. Když potom vyhlédla ze střílny, uviděla, že nedaleko M'Naba leží ještě další tři vojáci, mezi nimi Jenniin muž Sandy. Jennie zoufale vyběhla ven a vrhla se k muži. Vtom se ozval strašný řev, při němž Mabel hrůzou vstávaly vlasy na hlavě, a k Jennii se řítilo asi dvacet Indiánů, Lučihlav mezi nimi. Přiskočil k dívce a tomahavkem jí rozřezal hlavu vedví. Dveře, které za sebou Jennie nezavřela, slabě zavržaly. Mabel zkamenněla. Ve tmě však zablyškaly oči Červnové rosy.

Rosa nevěděla nic o strýci Capovi ani Mabelině otci, ale přesvědčovala dívku, že ve srubu jsou v bezpečí. Kolem srubu se zatím začali rojit Indiáni, které však Rosa výstřelem z pušky zahнала. Mabel se nemohla stále zbavit myšlenky, že Rosa na ni žárí, a proto jí nelze důvěřovat. Rosina přítulnost a obětavost jí ale nakonec přesvědčily, že s ní má Indiánka ty nejlepší úmysly. Při nejbližší příležitosti Rosa vyšla ze srubu a Mabel na dlouhé hodiny osaměla. Indiáni řádili jako pomintí; našli totiž zásoby anglických lihovin a ani francouzský velitel je nedokázal přivést k rozumu a raději se vzdalil na protější ostrov. Jakmile však byl z dohledu, Indiáni zapálili srub. Mabel v hrůze očekávala svůj příští osud. Nabrala ještě do džbánů vodu a vychrstla jí na doutnajícím dřevu. Pak si ale povšimla, že někdo uhasil oheň i zvenčí. Ozvalo se tiché zaklepání a Mabel vpustila dovnitř Rosu. Přinesla špatnou zprávu: na ostrově je mnoho Indiánů toužících po skalpech. Po krátkém neklidném spánku Mabel vyhlédla z okna a strnula děsem: na louce seděli tři Dunhamovi vojáci, jako by mezi sebou živě rozprávěli. Jen podle skelných očí a mrtvolných tváří poznala, že již nepatří mezi živé. Na břehu seděl s prutem v rukou další voják, přivázaný ke stromu, a zdálo se, že loví ryby. Ve dveřích blízkého stavení stála s křivým úsměvem na neživé tváři Jennie. Jak odporná lest! A nazítří se má vrátit seržant Dunham!

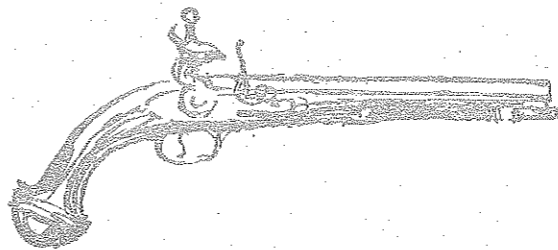
Ostrovem se rozlehl křik. Lučihlav přiváděl ke srubu Capa a Muira, který hned začal přemlouvat Mabel, aby je vpustila dovnitř, že se vše dá vyřídit po dobrém. Domluvil se prý s Indiány o kapitulaci. Na Rosinu radu však Mabel neotevřela; prohlásila, že se odtud do otcova návratu nehne. Postrašila je ještě tím, že prý je s nimi ve srubu Stopař se svou puškou Zvěrobijkou. Indiáni odtáhli. Po několika hodinách náhle Mabel spatřila v blízkém průlivu kanoe, v níž poznala věrného přítele Mohykána — Čingašguka zvaného Velký had. Věděla, že jej bude musit vpustit dovnitř, ale jak to udělat? Nakonec se jí podařilo lstí vylákat Rosu do horního patra a sama na tiché zaklepání otevřela dveře. Jaké však bylo její překvapení, když do nich vskočil Stopař. Přinesl dobrou zprávu: otcova výprava obsadila a potopila tři francouzské lodi a vrací se zpět. V návalu vděčnosti a strachu nabídla dívka svou ruku Stopaři, zachránil-li jejího otce. Zakrátko se ozvaly údery vesel; u břehu přistály dva čluny a vojáci pozdravili ostrov mohutným „hurá“. Stopař a za ním Mabel se vrhli ven ze srubu. Byl to nesmírně vážný okamžik. Třesla rána.

rychlost značná. Neuplynulo ani deset minut od chvíle, kdy poprvé v dálce zahlédli, jak se míhají plachty mezi stromy a keři, a již se octl blízko srubu. Cap se Stopařem se vyklonili, když se kutr přiblížil k jejich orlímu hnízdu, aby si lépe prohlédli palubu, ale tu se k jejich radosti na palubě vztyčil Jasper a podřivil je trojím radostným „hurá“. Ostražitost nepřítel ho naštěstí zachránila. Leželi tiše a nevyštělili ani z jediné pušky. Ale Stopař myslel jen věcně a na dramatickou stránku války nedbal. Jakmile spatřil Jaspera, zavolal na něho z plných plic:

„Pomoz nám, hochu, a vítězství bude naše. Bouchni jim jednu do křoví a rozutečou se jako koroptve.“ Jasper slyšel část výzvy, ale většinu odnesl vítr. Oblak přitom plul dál a v příští chvíli již zmizel za lesem, který částečně kryl srub. Uplynuly dvě úzkostné minuty. Pak se zas mihly plachty mezi stromy. Jasper se s lodí otočil, přehodil plachty a vplul do zátvrtí ostrova. Vítr byl dost silný, aby mu tento obrat umožnil. Kutr najžděl předí do proudu a prodíral se zpět. Bylo vidět, jak se zas bez potíží dostane na návětrnou stranu. Celý obrat provedli na kutru úplně lehce, ani ruka se nedotkla plachet. Vyrovnaly se samy a jen kormidlo řídilo podivuhodný pohyb. Vypadalo to, jako by loď zkoumala situaci. Když však Oblak objel ostrov a znovu se octl v návětrí v průlivu, v kterém se nejprve objevil, otočilo se kormidlo a loď se naklonila. Pevně uvázaná hlavní plachta nabrala vítr, třeslo to jako výstřel z děla, až se Cap zachvěl strachem, že praskly švy.

„Jeho Veličenstvo dává, pane, dobrou plachtovinu,“ mumlal starý námořník, „a ten hoch zachází se svou lodí jako mistr. Dám na to krk, Stopaři, po všem, co jsem slyšel, že ten hoch se tohle nenaučil na vaší sladké louži!“

„Opravdu naučil. Neviděl nikdy moře a všechno si osvojl tady na Ontariu. Často jsem si říkal, že Jasper má přirozené nadání pro škunery a šalupy, a mám k němu úctu. Zrady, lži a podlosti, kamaráde, je Jasper Western tak málo schopen jako nejčestnější delawarský bojovník. Jestli chcete vidět skutečně čestného muže, musíte jít mezi Delawary, tam je najdete.“

„Už se vrací!“ zvolal radostně Cap, když se Oblak octl v původním směru, „a teď uvidíme, co má hoch za lubem. Přece se nebude projíždět sem a tam v těchto průlivech jako děvče při čtverylce.“

Oblak se teď tak značně přiklonil k ostrovu, že oba pozorovatelé na okamžik strnuli strachem, jestli snad nechce Jasper přistát. Divoši v dřách pozorovali loď s vášní, jakou asi cítí přikrčený tygr, když vidí, že se nic netušící oběť k němu blíží. Ale Jasper nechtěl přistát. Znal dopodrobna zdejší břeh i hloubku vody kolem ostrova a dobře věděl, že se může s Oblakem bez nebezpečí odvážit až ke břehu. Přiblížil se tak těsně, že když míjel malou zátokou, strhl oba vojenské čluny, které tam byly připoutány, a odvedl je do průlivu. Protože k oběma Dunhamovým lodím byly přivázány všechny indiánské kanoe, nemohli Indiáni po tomto odvážném a smělém činu opustit ostrov, leda by všichni přeplavali. Divoši si okamžitě uvědomili tuto pohromu. Vyletěli z úkrytů, ozval se řev a zaburácely neškodné výstřely. Ale sotva se tak neopatrně ukázali, vypálili také jejich protivníci dvě rány. Jedna kulka přilétla ze střechy tvrce a jeden z Irokézů se skácel mrtev. Druhá přišla z Oblaku, z pušky Delawarovy. Nebyla tak přesná jako Stopařova a Indiána jenom smrtečně poranila. Posádka Oblaku spustila vítězný pokřik a divoši zas zmizeli, jako by se do země propadli.

„To byla Hadova puška,“ poznamenal Stopař, sotva zarachotil druhý výstřel. „Znám její zvuk stejně dobře jako Zvěrobijku. Je to výborná hlaveň, i když někdy hned neusmrtí. Když je Čingašguk s Jasperem na vodě a my dva tady ve srubu, kamaráde, naučíme ničemné Mingy, co je to pořádný boj.“

Oblak plul zatím pořád dál. Když Jasper dorazil ke konci ostrova, pustil kořist po proudu. Čluny byly dál hnány větrem a zastavily se, když narazily na výspu asi půl míle níže. Jasper se zas otočil a vplul napříč proudem do jiného průlivu. Se střechy teď viděli, že se děje něco na palubě, a k jejich velké radosti, když se zas Oblak octl u hlavní zátoky proti místu, kde leželo v úkrytech nejvíc nepřítel, odhalili na palubě houfnici, své jediné dělo, a krupobití kartáčového náboje pokropilo křoviny. Irokézové vylétli při této nečekané železné spršce jako hejno křepelek. Druhý divoch se stal obětí Zvěrobijky a jiný začal poskakovat po jedné noze po pozdravu z Čingašgukovy pušky. Ale zase se hned schovali do nových skrýší. Obě strany se zřejmě chystaly na další boj novými prostředky. Najednou se objevila Rosa s bílou vlajkou, provázena francouzským důstojníkem a Muirem. Předzvěst nového vyjednávání zastavila střelbu.

Jednalo se nedaleko srubu, takže všichni, kdo nebyli schováni, byli na mušce neomylné Stopařovy zbraně. Jasper zakotvil proti srubu a houfnici namířil na vyjednávací, takže obležení i jejich přátelé na lodi se mohli ukázat. V záloze zůstal jen muž, který držel doutnák, a Čingaguk, ale i ten spíš ze zvyku než z nedůvěry.

„Zvítězil jste, Stopaři,“ zvolal ubytovatel, „a kapitán Sanglier vám přišel nabídnout příměří. Neodepřete statečnému nepříteli čestný ústup. Bojoval s vámi podle všech pravidel a konal jen to, co žádal jeho král a jeho země. Vy sám jste věrný poddaný, a nebudete proto přísně soudit jeho poslušnost a věrnost. Mám právo vám nabídnout, že nepřítel vyklidí ostrov, vymění zajatce a vrátí skalpy. Nemá zásoby ani dělostřelectvo, a nemůže tedy dál bojovat.“

Kvůli větru a vzdálenosti museli křičet, takže všechno, co bylo řečeno, bylo stejně slyšet ve srubu i na lodi.

„Co tomu říkáš, Jaspere?“ zvolal Stopař. „Slyšel jsi návrh. Necháš ničemy odejít? Nebo je máme poznamenat, jako se znamenají ovce v osadách, abychom je podruhé poznali?“

„Co se stalo s Mabel Dunhamovou?“ zeptal se mladík a jeho hezká tvář se zamračila, že si toho všiml i ve srubu. „Jestli jí někdo zkřivil jediný vlas, bude zle se všemi Irokézi.“

„Ne, ne, je zdráva a ošetřuje dole umírajícího otce, jak se sluší ženě. Seržant je raněn, ale nemůžeme nepřítelům vyčítat jeho zranění, nepřekročili pravidla války. A Mabel...“

„Je tady!“ zvolala dívka; vystoupila na střechu, když zjistila, že se situace obrátila. „Jsem tady a zapřísahám vás, už jen žádné krveprolévání! Už toho bylo dost. Jestli chtějí odejít, Stopaři — jestli klidně odejdou, Jaspere, nezdržujte je! Chudák tatínek už dokonává a bude lépe, když naposledy vydechne v míru. Jděte, jděte, Francouzi i Indiáni, nejsme už nepřátelé a neublížíme vám.“

„Počkej, Magnetko,“ vmísil se Cap. „Mluvíš sice jako ušlechtilá dívka nebo kniha básní, ale nemluvíš rozumně. Nepřítel se jistě chce bít. Jasper zakotvil s úvazovými lany a je připraven k boční palbě. Stopař má oko jako ostříž a ruka se mu nezachvěje. Dostaneme kořistné, odměnu za každou hlavu a slávu nádavkem, jestli nám nebudeš půl hodiny překážet.“

„Ne, souhlasím s Mabel,“ řekl Stopař. „Prohlili jsme už tolik krve, kolik jsme museli pro sebe i pro krále. Čest a sláva, kterou vy myslíte, příteli Cape, se hodí spíš pro mladé praporečníky a nováčky než pro rozumné vojáky. Čestné je jednat spravedlivě a nečestné je dopouštět se zla. Pokládám za zlo brát zby-

tečně život třeba i Mingovi. Správné je dbát vždycky rozumu. Nuže, poručíku Muire, co nám chtějí říci vaši přátelé, Francouzi a Indiáni?“

„Moji přátelé!“ trhl sebou Muir; „snad nebudete nazývat královny nepřátele mými přáteli, Stopaři, proto, že mne osud přivedl do jejich rukou? I největší bojovníci v minulosti i přítomnosti byli v zajetí. Pan Cap může dosvědčit, že jsme dělali, co se dalo, abychom utekli tomu neštěstí.“

„Ano, ano,“ odpověděl suše Cap, „utekli, to je správné slovo. Utekli jsme do díry a schovali jsme se tak dobře, že jsme tam mohli být ještě teď, kdybychom si nebyli museli doplnit chlebníky. Schovali jsme se, ubytovateli, jako liška; a zatraceně dobře jste věděl, kde hledat díru, až jsem se tomu divil. Líný plavčík na palubě nezalezal tak čiperně do podpalubí, když je třeba stáhnout kosatku, jak vy jste vlezl do té díry.“

„A vy jste nešel za mnou? V lidském životě jsou okamžiky, kdy rozum ustupuje pudu...“

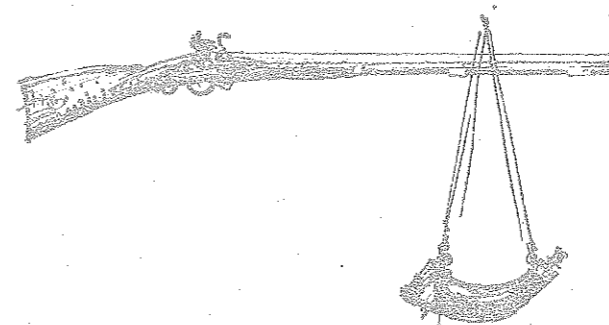
„A chlapi lezou do děr,“ skočil mu do řeči Cap a bujně se zachechtal; Stopař se připojil svým tichým, zvláštním smíchem. I Jasper, ačkoliv měl dosud starost o Mabel, se musel smát. „Prý ani čert neudělá z člověka námořníka, když se neumí dívat nahoru; ale tady, jak se mi zdá, by z něho neudělal ani vojáka, jestli se neumí dívat k zemi!“

Tento výbuch veselí, který nebyl Muirovi nijak příjemný, přispěl k sjednání příměří. Cap si myslel, že promluvil dost ostře, a ustoupil od svého hlavního požadavku. Byl polichocen, že v něm přátelé objevili šprýmaře. Po krátkém jednání se všichni divoši shromáždili bez zbraní asi sto metrů od srubu, v dostřelu houfnice Oblaku. Stopař sestoupil před vrata srubu a oznámil podmínky, za jakých musejí nepřátelé opustit ostrov. Byly to podmínky přijatelné pro obě strany. Indiáni museli vydat všechny svoje zbraně, nože i tomahavky. Byla to nezbytná opatrnost, protože jich bylo čtyřikrát víc než vítězů. Pan Sanglier, jak se mu obvykle říkalo, protestoval, protože tato podmínka ho nejvíc ponižovala jako velitele. Ale Stopař, který byl svědkem několika hromadných indiánských vraždění a věděl, jak jsou u divochů bezcenné vynucené sliby, byl neoblomný. Druhá podmínka byla stejně důležitá. Kapitán Sanglier byl povinen vydat všechny zajatce, které dal střežit v téže jeskyni, kam utekl Cap s Muirem. Když je přivedli, ukázalo se, že čtyři z nich nejsou raněni: padli tehdy na zem, aby se zachránili; byl to obvyklý úskok v tomto druhu války. Dva další byli jen lehce raněni a schopní dál sloužit. Protože přinesli svoje pušky, byla to velká posila Stopařovy strany. Obsadil jimi tvrz, kde

shromáždil také nepřátelské zbraně, a u dveří postavil hlídku. Ostatní vojáci byli mrtvi. Těžce raněné Indiáni hned pobili, aby jim vzali vytoužené skalpy.

Jakmile se Jasper dověděl o podmínkách a viděl, že jsou plněny a že může odjet, zdvihl kotvy. Odplul k výspě, kde uvázly lodky, vzal je zas do vleku a několika vedlejšími průlivy je dopravil do hlavního proudu. Všechny divochy hned nalodili a Jasper vzal lodky do vleku potřeť. Odplul po větru a zakrátko je pustil po proudu asi míli od ostrova. Indiánům nechali jen po jednom veslu v každém člunu, aby mohli řídit. Jasper dobře věděl, že po větru přistanou do rána u kanadského břehu.

Na ostrově zůstali z nepřátelské strany jen kapitán Sanglier a Lučihlav s Rosou. Kapitán musel ještě podepsat nějaké listiny poručíku Muirovi, kterého pokládá vzhledem k jeho hodnosti za oprávněného zplnomocněnce. Lučihlav nechtěl z nějakých osobních důvodů odplout se svými posledními přáteli Irokézi. Zůstaly tu pro ně čluny, aby v příhodné chvíli odejeli. Stopař s Capem a s ochotnými pomocníky se teď dali do vaření snídaně, aby byla hotová, než se vrátí Oblak. Většina z nich už dvacet čtyři hodiny nejedla. Nikdo nemluvil. Stopař zašel k seržantovi, aby řekl Mabel několik přátelských slov a přemluvil ji, aby také něco snědla. Postaral se, aby seržantovy poslední okamžiky byly co neklidnější. Odvedl stráž ze srubu, kde jí teď nebylo třeba, aby se Mabel mohla věnovat otci. Pak se vrátil k ohni, kde našel také Jaspéra.

KAPITOLA 26

*Tys viděl lítost, až když odcházel,
jak hukot moře, kterým bouře chvěla,
vlny se tíží valí nad hlubinou,
znaveně šeptají, než v spánku splynou.*
DRYDEN

Muži zvyklí na pohraniční válku nemají čas na něžné city, dokud jsou v poli. Přesto byl jeden z nich srdcem v tvrzi u Mabel. Když seržant umíral, ani drsným vojákům nechutnalo vytoužené jídlo.

Stopař se vracel ze srubu a vyšel mu vstříc Muir. Ubytovatel ho odvedl stranou, aby si s ním pohovořil. Byl přehnaně zdvořilý a to je vždycky neomylnou známkou falešnosti. Neklamným znamením neupřímnosti je také usměvavá tvář, když k úsměvům není vhodná příležitost, a nadměru medová řeč. Muir se právě tak choval a k tomu ještě nápadně mnoho mluvil. Za svůj vojenský postup vděčil Duncanovi a jeho rodině, kterým už odedávna poklonkoval. Major byl sice tak bystrý, že se nedal vodit za nos člověkem mnohem menšího nadání a hodnosti, ale lidé bývají k lichometníkům blahovolní, i když jim nevěří a znají příčiny jejich chování. Nyní však stáli proti sobě dva muži, kteří byli v podstatných povahových vlastnostech docela rozdílní. Stopař byl tak prostý, jak byl ubytovatel prohnaný; byl upřímný, zatímco Muir falešný; byl přímý, Muir však zálužný. Ale oba byli chladnokrevní a dovedli myslet; oba byli stateční, i když každý jiným způsobem. Muir se vydával v nebezpečí jen pro zevní účín, Stopař pokládá strach za přirozený a říkal, že zaslouží pohrdání, jen když je zbytečný.

„Drahý příteli,“ začal Muir, „po vašem posledním hrdinství jste nám ještě tisíckrát dražší než dřív. Vedl jste si skvěle a získal jste za novou slávu. Nepovýší vás sice za to na důstojníka — taková pocta by stejně nebyla ve vašem duchu a asi byste o ni nestál — ale jako vůdce, poradce, věrný poddaný a jako skvělý střelec už nemůžete být slavnější. Pochybuji, že si vrchní velitel odnese tolik slávy z Ameriky, co vy. Proto myslím, že byste se měl už usadit a spokojeně si užívat zbytek života. Ožeňte se co nejdříve a hleďte, abyste byl šťastný. O slávu se už nemusíte starat. Přitiskněte už konečně Mabel Dunhamovou k srdci a budete mít nejen pěknou pověst, ale i pěknou nevěstu.“

„Jakže, ubytovateli, takovou radu jsem od vás ještě neslyšel. Slyšel jsem, že jste mým soupeřem.“

„Byl jsem, kamaráde, a velkým soupeřem. Dvořil jsem se už pětkrát, nikdy zbytečně. Lundie sice říká, že čtyřikrát, ale mýlí se. Pravda vyjde na povrch i přes jeho počty. Ano, měl jste soupeře, Stopaři, ale už vám nebudu překážet. Přeji vám z celého srdce, abyste měl u Mabel úspěch. A kdyby poctivý seržant přežil svoje zranění, můžete se spolehnout, že se u něho také za vás přimluví.“

„Těší mě vaše přátelství, ubytovateli, ale nemusíte se za mne přimlouvát u seržanta, je to můj starý kamarád. Myslím, že můžeme svatbu pokládat za tak jistou, jak mohou být věci jisté v době války. Mabel i její otec souhlasili a celý Pětapadesátý pluk by tomu už nezabránil. Ale chudák otec už asi neuvidí, co si tak dlouho přál.“

„Bude to pro něj útěchou, až přijde smrt. Pro umírajícího je velkou úlevou, Stopaři, když ví, že ten, koho měl rád, bude po jeho smrti zaopatřen. To mi říkaly na smrtelné posteli všechny moje ženy. Ale když se sám nemohu oženit s Mabel, jistě mi dovolíte, abych si jí vážil a mluvil o ní i o vás vždy a všude jen dobré. Jistě pochopíte, Stopaři, že chudák, který ztratil takovou nevěstu, potřebuje trochu útěchy.“

„To vám věřím, ubytovateli,“ odpověděl nezáladný vůdce. „Vím, jak bych sám těžce nesl, kdybych Mabel ztratil. Možná že vám bude líto, až uvidíte, že je mou ženou, ale seržantova smrt asi svatbu oddálí a budete mít čas, abyste se s tím vyrovnal.“

„Vydržím to, rozhodně to vydržím, i když mi puká srdce. Ale musíte mi pomoci, kamaráde, potřeboval bych se nějak zaměstnat. Víte, že tahle výprava měla zvláštní ráz; jsem královský důstojník, ale tady jsem jen jako dobrovolník, protože velitelem byl poddůstojník. Z různých důvodů jsem se podrobil, ale krev

ve mně kypěla, že jsem nemohl velet, když jste se bili za čest vlasti a práva Jeho Veličenstva...“

„Ubytovateli,“ přerušil ho vůdce, „upadl jste tak brzo do zajetí, že můžete mít klidné svědomí. Už o tom raději nemluvíme.“

„Myslím si totéž, Stopaři, nemluvíme tedy o tom. Seržant Dunham je ‚hors de combat‘...“

„Cože?“

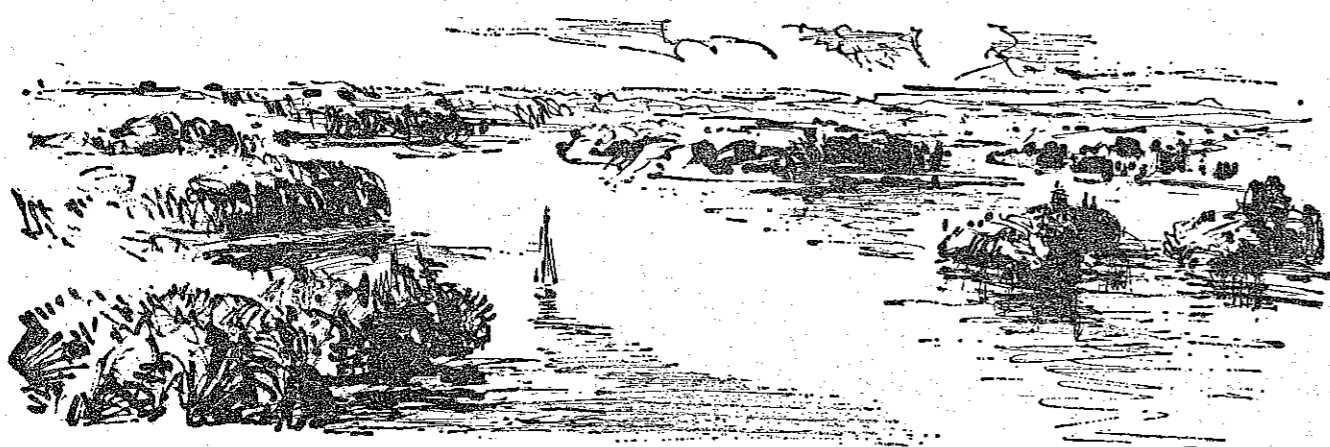
„Seržant Dunham už nemůže velet a nehodí se, aby v čele oddílu, který sklídl takové vítězství, byl desátník. I zbradní květy v horku zvadnou. Myslím, že bych se měl ujmout velení, které mi jako poručíku patří. Mužstvo nesmí nic namítat. Vy, drahý příteli, máte teď tolik slávy, máte Mabel a k tomu všemu vědomí, že jste vykonal svou povinnost, to má největší cenu. Proto myslím, že nebudete proti mému plánu, nýbrž naopak, že mě budete podporovat.“

„Myslím, poručíku, že máte plné právo velet vojákům Pětapadesátého pluku a nikdo nebude odporovat. Byl jste ovšem válečným zajatcem a mnohým bude možná proti mysli, aby se podřídili zajatci, kterého sami osvobodili. Ale myslím, že se nikdo nebude bránit vašim rozkazům.“

„To je správné, Stopaři. A až budu podávat hlášení o našem úspěšném útoku na francouzské lodi, o obraně tvrze a ostatních operacích a kapitulaci, nezapomenu na váš podíl a zásluhu.“

„O mně a mých zásluhách nemluvte, ubytovateli! Lundie ví, co dokážu v lese a i v pevnosti. Generál mě zná ještě lépe. O mne se nebojte. Vypravujte jen o sobě a nezapomeňte spravedlivě vylíčit, co vykonal Mabelin otec, který je pořád ještě velitelem.“

Muir potvrdil, že souhlasí s tímto ujednáním a že všichni budou spravedlivě oceněni. Pak šli oba k ostatním vojákům, kteří se rozložili kolem ohně. Muir začal poprvé po odjezdu z Oswega velet, jak mu

podle hodnosti patřilo. Odvedl zbylého desátníka stranou a jasně mu řekl, že ho musí nadále pokládat za svého velitele. Nařídil mu, aby tuto změnu sdělil svým podřízeným. Výměna velitelů se odehrála bez odporu.

Všichni uznávali poručíkův zákonný nárok na velení a nikdo nechtěl odporovat jeho rozkazům. Duncan a ubytovatel předtím udělali jiné opatření, z důvodů, které znali sami nejlépe, a teď poručík uznal za vhod-

né je změnit. Zranění seržanta Dunhama také změnu dostatečně vysvětlovalo.

Kapitán Sanglier si zatím hleděl jen snít — odevzdáný osudu jako filosof, klidný jako starý voják, obdařený chytrostí a prozíravostí Francouze a žravý jako pštros. Tento muž sloužil už třicátý rok. Odešel z Francie s útvarem, v kterém zaujímal podobné postavení jako Muir v 55. pluku. Byl tělesně zdatný a dokonale otrlý a to byly nejlepší předpoklady, jak

ovládat divochy. Nezkrotnou odvahou záhy na sebe upozornil svého vrchního velitele, který mu svěřoval velení při vojenských akcích s indiánskými spojenci. Dosáhl hodnosti kapitána. Během té doby si s lehkostí a přizpůsobivostí, kterou Američané pokládají za příznačnou pro Francouze, osvojil zvyklosti a názírání svých spojenců. Vodil často irokézské oddíly na loupeživé výpravy. Hrál při tom dvojí, navzájem si odporující roli — na jedné straně zmírňoval pohromy vzniklé tímto způsobem války, na druhé zvětšoval jejich krutost svým vojenským rozhledem a rafinovaností. Jinými slovy, plánoval výpravy, které významem a následky přesahovaly indiánský postup, a pak zakročoval, aby částečně mírnil zlo, které sám vyvolal. Krátce, byl to dobrodruh, který si nezkazil štěstí nemístnou choulostivostí nebo ukvapenou úzkostlivostí. Jeho jméno bylo spojeno s četnými nelidskostmi, jichž se dopustily jeho tlupy, a byl proto pokládán za zvrhlíka, který si libuje v krveprolitých a nalézá největší štěstí v týrání bezmocných a nevinných. Jméno Sanglier — Kanec — jak se sám nazýval, nebo Kamenné srdce, jak mu říkali na hranicích, se stalo v oněch končinách postrachem žen a dětí. Stopař se setkal se Sanglierem u ohně. Asi minutu nikdo z nich nepromluvil, jen se na sebe pozorně a vážně dívali. Každý si byl vědom, že stojí proti strašnému nepříteli, a oba cítili, ač měli spolu jednat s mužnou otevřeností, kterou si zaslouží voják, že nemají navzájem nic společného, ani povahu, ani cíl boje. Francouz sloužil pro peníze a povýšení, Stopař proto, aby strávil život v divočině a že jeho rodná zem potřebovala jeho sílu a zkušenost. Stopařův klid nikdy nerušila touha dostat se výš. Neznal obyčejnou ctižádost, dokud se nesetkal s Mabel. Teprve tehdy zatoužil z lásky k této dívce, aby měl nějaké důležitější postavení, a nedostatek sebedůvěry mu přinesl někdy řadu trpkých chvil; ale při své přímosti a prostotě zas brzo získal potřebný klid. Vážil si Sangliera jako statečného vojáka. Po svých zkušenostech věřil jen polovině pověstí, které se o něm šířily — nejtvrdohlavější a nejzaujatější bývají obyčejně ti, kdo nic nevědí. Ale rozhodně neschvaloval jeho sobeckost, chladnokrevnou vypočítavost a nejvíc ze všeho to, že Sanglier zapomínal na své „bělošské vlastnosti“ a osvojoval si indiánské mravy. Stopař naopak byl kapitánu Sanglierovi záhadou. Francouz nemohl pochopit lovcovy pohnutky. Často slyšel o jeho nezištnosti, spravedlivosti a poctivosti, jež několikrát dokonce byly příčinou, že se vážně zmýlil. Po chvíli, kdy se na sebe dívali, pan Sanglier zasalutoval. Drsný život na hranicích ještě úplně nevyhla-

dil zdvořilost, kterou si osvojil v mládí, a nesmazal úplně dvornost, která, jak se zdá, je Francouzům vrozena.

„Pane Stopaři,“ řekl s velmi energickým přízvukem, ale s přátelským úsměvem, a do své řeči mísil francouzská slova jako un militaire... vojenská čest... le courage et la loyauté. „Mluvíte irokézsky?“

„Ano, rozumím řeči těch plazů a mohu jí mluvit, když je třeba,“ odpověděl přecsný a pravdomluvný vůdce, „ale nemám rád ani ten jazyk, ani ten kmen. Kde najdete Minga, pane Kamenné srdce, tam čekajte zradu. Často jsem vás viděl, i když to bylo jen v boji, a musím říci, že jste byl vždycky v předním šiku. Vy jste jistě viděl hodně našich kulek?“

„Jen ne vaši, pane; une balle... kulka z vaší slavné ruky, jistá smrt! Zabil jste mi na jednom ostrově nejlepšího bojovníka.“

„Možná, možná, ale kdybychom se mohli přesvědčit, poznal byste, že to byli největší darebáci. Nechci vás urážet, pane Kamenné srdce, ale máte mizernou společnost.“

„Ano, pane,“ odpověděl Francouz. Sám se snažil mluvit lichotivě, a protože špatně rozuměl, myslel, že i Stopař mu lichotí. „Jste velmi laskav. Ale ten mladý muž, vždycky tak statečný... un brave... comme ça... Co to znamená? ha! co provedl... jeune homme?“

Stopař se podíval mimoděk na druhou stranu ohně, kam mu ukazoval kapitán Sanglier a kde se právě dva vojáci hrubě chopili Jaspera. Pod dohledem Muirovým mu svazovali ruce.

„Co to znamená?“ vykřikl vůdce; přiskočil k Jasperovi a mocnou, svalnatou paží, které nebylo radno odporovat, odstrčil oba vojáky.

„Kdo by se nestyděl tohle udělat Jasperovi Sladké vodě? A kdo se toho opovažuje před mýma očima?“

„Je to můj rozkaz, Stopaři,“ odpověděl ubytovatel, „a vydal jsem jej na svou odpovědnost. Máte snad právo mluvit o zákonitosti rozkazů, které dává královský důstojník královským vojákům?“

„Odporoval bych i králi, kdyby král řekl, že si tohle Jasper zaslouží. Nezachránil nám ten hoch právě naše skalpy? Nezachránil nás před porážkou a nepomohl nám k vítězství? Ne, ne; poručíku, jestli je tohle první ukázka vašeho velení, nebudu je uznávat.“

„To zavání porušením poslušnosti,“ odpověděl Muir, „ale Stopařovi můžeme mnoho odpustit. Opravdu se zdá, že nám Jasper zachránil život, ale nesmíme přehlížet, co předcházelo. Neupozornil na něj sám major Duncan seržanta Dunhama, než jsme odjeli?“

Neviděli jsme toho dost na vlastní oči, abychom si nebyli jisti, že nás zradil? Ach, Stopaři, z vás nebude veliký státník ani vojevůdce, dokud budete věřit lidskému zevnějšku. Věřte mi, Stopaři, že pokrytectví je mezi lidmi ještě více rozšířeno než závist, je to mor lidské povahy!“

Kapitán Sanglier pokrčil rameny. Pak se střídavě zdíval na Jaspera a ubytovatele.

„Co je mi do vaší závisti, do vašeho pokrytectví nebo do vaší lidské povahy,“ odpověděl Stopař. „Jasper Sladká voda je můj přítel. Jasper je statečný hoch, je čestný a věrný. Nikdo z Pětapadesátého pluku na něj nevztáhne ruku, dokud já jsem tady, leda na Lundicho rozkaz. Můžete nařizovat vašim vojákům, pane Muire, ale ne mně, ani Jasperovi.“

„Bon!“ Vyrazil Sanglier hlubokým nosovým hlasem. „Vy tedy nechcete mít rozum, Stopaři? Nezapomínejte na naše podezření a důkazy. A tady vám ukážu ještě něco, co posílí všechna dřívější podezření. Vidíte ten kus vlajkového plátna? Nuže, našla jej Mabel Dunhamová na větvi stromu na tomhle ostrově, právě hodinu předtím, než nás nepřítel napadl. Kdybyste se chtěl namáhat a podíval se na vlajku Oblaku, rozhodně řeknete, že ten kousek látky byl odstřížen právě z ní. Neznám podezřelejší okolnost.“

„Ma foi, c'est un peu fort, ceci,“¹ mumlal Sanglier. „Nemluvte mi o žádných vlajkách a znameních, když znám jeho srdce,“ pokračoval Stopař. „Jasper má dar počestnosti a ten je stejně vzácný, jak těžko byste hledal svědomí u nějakého Minga. Ne, ne, ruce pryč nebo uvidíte, co je boj. Postavte se se svými muži a proti vám bude stát tady Had, Zvěrobijka s Jasperem a jeho posádka. Přeceňujete právě tak svoje síly, poručíku Muire, jako podceňujete poctivost Sladké vody.“

„Très bon!“

„Dobrá, musím tedy mluvit otevřeně, Stopaři. Kapitán Sanglier a Lučihlav, statečný Tuskaror, mě upozornili, že tenhle ubohý hoch je zrádce. Po takovém svědectví mi jistě nebudete upírat, že mám právo ho zajistit, a že je to nutné.“

„Scélérat!“² zamumlal Francouz.

„Kapitán Sanglier je statečný voják a jistě nebude pomlouvat poctivého loďníka,“ ozval se Jasper. „Řekněte, kapitáne Kamenné srdce, je zde zrádce?“

„Tak,“ řekl Muir, „ať nám to tedy poví, když to chcete, nešťastníku. Ať všichni slyší pravdu. Doufám, že budete ušetřen nejvyššího trestu, až budete souzen za svoje zločiny. Kapitáne Sangliere, vidíte, nebo nevidíte mezi námi zrádce?“

„Oui — ano, zajisté — bien sûr.“

„Příliš mnoho lži!“ vykřikl Lučihlav hromovým hlasem. Neovládl se a udeřil hřbetem ruky Muira do prsou. „Kde jsou moji bojovníci? — Kde jsou skalpy z anglických hlav? Příliš mnoho lži!“

Muironi nechyběla odvaha ani jistý smysl pro čest. Prudký úder, který byl jen gestem, pokládal za ránu. Protože se v něm najednou ozvalo svědomí, couvl o krok a sáhl po ručnici. Byl bledý vztekem a jeho vzezření jasně vyjadřovalo, co zamýšlí. Ale Lučihlav byl rychlejší. Rozhlédl se divoce kolem, sáhl pod pás a vytáhl schovaný nůž. V mžiku jej zabodl až po rukojeť ubytovateli do těla. Když se Muir zhroutil k nohám francouzského důstojníka s prázdným pohledem člověka, kterého překvapila smrt, vzal si Sanglier šňupeček tabáku a řekl klidně:

„Voilà, l'affaire finie, mais,“ pokrčil rameny, „ce n'est qu'un scélérat de moins.“³

Bylo to náhlé a nepředvídané. Když se Lučihlav s vykřikem vrhl do křovin, byli běloši tak překvapeni, že za ním ani nemohli běžet. Čingášguk byl však pohotovější. Větve se sotva zavřely za prchajícím a již je znovu rozhrnul pronásledující Delaware.

Jasper Western mluvil dobře francouzsky. Výrok Sanglierův i jeho chování ho zarazily.

„Řekněte, pane,“ požádal ho, „jsem já zrádce?“

„Le voilà,“ odpověděl chladně Francouz, „to je náš špión — náš agent — náš přítel — ma foi — c'était un grand scélérat — voici.“⁴

Při těchto slovech se Sanglier sehnul k mrtvému ubytovateli, sáhl mu do kapsy a vytáhl váček s penězi. Vysypal je na zem. Několik zlatých francouzských dvouloUISŮ se zakutálelo k vojákům, kteří je čile sebrali. Kapitán dobrodruh odhodil s odporem prázdný váček a vrátil se k polévce, kterou si předtím s velkou péčí vařil. Byla podle jeho chuti, a pustil se tedy do snídání. Tvářil se tak lhostejně, že mu mohl závidět nejkliďnější indiánský bojovník.

¹ Výborně!

² Na mou duši, to je trochu silné!

³ Zlosyn.

⁴ Je po všem, o jednoho zlosyna méně.

⁵ Tady ho máte. Na mou duši, tohle byl velký darebák.

KAPITOLA 27

Na zemi jediná květina neuvadá — ctnost;
a jeden poklad věčný — pravda.

COWPER

Musíme čtenáři vylíčit některé události, které následovaly po náhlé Muirově smrti. Vojáci zvedli jeho tělo, odnesli je tiše stranou a přikryli pláštěm. Čingášguk si zas nenápadně přisedl k ohni; Sanglier i Stopař si všimli čerstvého krvavého skalpu, který měl za pasem. Nikdo se na nic neptal. Francouz, kterému se hodilo, že Lučihlav padl, neprojevil ani zvědavost, ani soucit. Jedl bezstarostně dál polévku, jako by se jídlo konalo v obvyklém klidu. Bylo v tom trochu povýšenosti a naučené lhostejnosti k osudu. Napodoboval tak Indiány. Ale jeho lhostejnost vyplývala i z jeho života, sebeovládání a vrozené tvrdosti. Stopař cítil tuto událost trochu jinak, ačkoliv navenek působil stejným dojmem. Neměl rád Muira, jehož úlisnou zdvořilost při své otevřenosti a ušlechtilosti nesnášel. Ale otrásla jím tato nečekaná smrt, ačkoliv byl zvyklý na podobné výjevy, a překvapilo ho odhalení zrady. Chtěl se něco dovědět o jejím rozsahu, a proto se začal kapitána vyptávat, sotva bylo tělo odneseno. Agent byl mrtev a Francouz už neměl žádný zvláštní důvod, aby něco tajil; během snídání odhalil Stopařovi řadu okolností, které vysvětlí některé podružnější příhody.

Již krátce po tom, co 55. pluk přišel na hranice, nabídl Muir nepříteli své služby. Honosil se přítomným důvěrným přátelstvím s Duncanem, které mu umožní dodávat přesnější a důležitější zprávy. Nepřítel přijal jeho podmínky a pan Sanglier s ním měl několik rozhovorů nedaleko pevnosti na Oswegu, a jednou dokonce strávil tajně celou noc v pevnosti. Lučihlav byl obvykle prostředníkem, který přenášel zprávy. Anonymní dopis, který dostal major Duncan, napsal původně Muir, pak byl odnesen do Frontenaku, opsán a poslán zpátky po Lučihlavovi. Když Lučihlava zajal Oblak, vrátil se právě z této cesty. Není třeba dodávat, že Jasper měl být obětován, aby zakryl ubytovatelovu zradu, a že Muir sám vyrazil nepříteli polohu ostrova. Za zvláštní odměnu, která byla nalezena v jeho peněžence, se Muir uvolil doprovázet výpravu seržanta Dunhama na Tisíc ostrovů, aby dal znamení k útoku, až bude nejvhodnější okamžik. Měl rád kolem sebe ženy a byl by se oženil s Mabel

nebo s kteroukoli jinou, která by byla k tomu ochotná. Ale obdiv k Mabel z větší části předstíral, aby měl záminku, proč chce doprovázet výpravu a nepodílet se na odpovědnosti za její porážku. Kapitán Sanglier o tom všem věděl, i o komedii s Mabel. Zastavil svoje posluchače do celého tajemství a chvílemi se neubráníl suchému smíchu, když odhaloval různé vynalézavé nápady smolařského ubytovatele.

Chladnokrevný dobrodruh skončil a podal nečekaně Stopaři šlachovitou ruku. „Touchez—la, vous etes honnete et c'est beaucoup...¹ Bereme špióny jako bereme medicínu — jsou nám dobří; ale opovrhujeme jimi! Touchez-la.“

„Rád si s vámi potřesu pravici, kapitáne, jste přímý nepřítel podle zákona války, a statečný nepřítel. Ale ubytovatelovo tělo nesmí znesvětit anglickou půdu. Měl jsem v úmyslu dopravit je zpátky, aby mu Lundie zahrál na skotské dudy; ale ať leží raději tady na místě, kde spáchal svou ničemnost, jeho zrada mu bude náhrobkem. Vojáci se musejí se zrádci stýkat, ale řeknu vám poctivě, kapitáne Kamenné srdce, že mně se to hnusí, a jsem rád, že tato událost bude lpět na vašem svědomí, ne na mém. Byl to odporný zločinec. Spolčovat se s kdekým proti vlasti, proti přátelům! Jaspere, pojď se mnou na slovíčko.“

Stopař odvedl mladíka stranou, stiskl mu ruku a pokračoval se slzami v očích:

„Znáš mě, Sladká vodo, a já znám tebe,“ řekl. „Všechno, co se stalo, nezměnilo moje mínění. Nikdy jsem nevěřil pomluvám, ačkoliv se jednu chvíli zdály vážné. Ano, opravdu tak vypadaly a také na mne tak působily. Nikdy jsem tě nepodezíval, protože jsem věděl, že máš jinou povahu; ale také jsem nepodezíval ubytovatele.“

„A to byl královský důstojník, Stopaři!“

„To není tak mnoho, Jaspere Westerne. Ale i pro něj platil příkaz lidskosti, aby jednal čestně se svými bližními, a zklamal na celé čáře.“

„Předstíral Mabel lásku, a ve skutečnosti ji nemiloval.“

„To bylo jistě zlé, tomu chlapíkovi tekla v žilách krev Mingova. Jen bastard může jednat tak nepoctivě s ženou. Ničím jiným než něhou a pozorností nemůžeme získat její lásku. Chudák seržant mi na smrtelném loži dal Mabel za ženu a má drahá Mabel souhlasila. Cítím, že se teď musím starat o dva životy, pečovat o dvě bytosti a těšit dvě srdce. Ach, Jaspere, někdy si myslím, že si nezasloužím to sladké děvče!“

Jasper zalapal po dechu, když poprvé slyšel tuto no-

¹ Tu je má ruka, jste poctivý muž a to znamená mnoho!

vinu. Ačkoliv navenek potlačil rozčilení, přece smrtelně zbledl. Ale našel ještě tolik sil, aby odpověděl pevně a přesvědčivě:

„To neříkej, Stopaři, byl bys dobrý i pro královnu.“

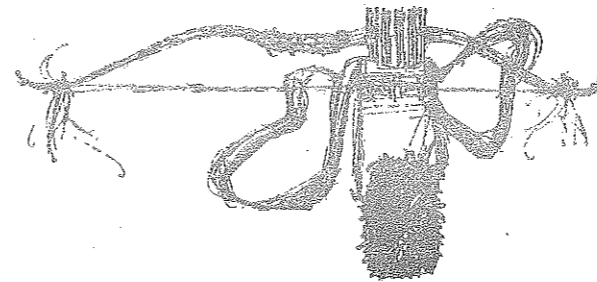
„Děkuji ti, hochu, máš o mně dobré mínění. Je pravda, že mohu zastřelit jelena nebo Minga, když bude třeba, v tom se mi nikdo nevyrovná; neomylně najdu stopu v lese a dovedu číst z postavení hvězd, když druzí jsou slepí. Mabel bude mít jistě dost zvěřiny, ryb i holubů. Ale nevím, jestli jí bude stačit moje moudrost, mé názory a hovory se mnou, až přijdou těžkosti a každý z nás bude muset ukázat, zač opravdu stojí?“

„Neboj se o sebe, Stopaři, i nejurozenější žena v zemi by s tebou byla šťastná.“

„Ne, Jaspere, to si jen myslíš, je přirozené, že přítel smýšlí dobře o tom, koho má rád. Ano, ano, kdybych si měl brát tebe, hochu, neměl bych podobné obavy, protože jsi se na mne vždycky díval jako přítel. Ale mladá dívka se chce jistě provdat za člověka, který jí je blízký věkem a odpovídá jejím snům; nevím, jestli stojí o muže, který je skoro tak starý jako její otec a tak hrubý, že by ji spíš postrašil. Divím se, Jaspere, že se Mabel spíš nezamilovala do tebe než do mne.“

„Jak by se mohla do mne zamilovat, Stopaři,“ odpověděl mladík a dělal, co mohl, aby se hlasem neprozradil. „Jak bych se mohl líbit děvčeti, jako je Mabel Dunhamová? Mám stejné nedostatky, které vidíš na sobě, ale žádnou z tvých skvělých vlastností, pro které si tě váží i generálové.“

„Ano, ano, je to všechno jen náhoda, říkej si co chceš. Kolikrát jsem doprovázel ženy na cestách v lesích, kolik žen jsem poznal v pevnostech, a k žádné jsem nepocítil náklonnost, až jsem poznal Mabel Dunhamovou. Je pravda, že mi chudák seržant první vnukl myšlenku na svou dceru. Ale když jsem se s ní trochu seznámil, už mi nikdo nemusel nic říkat a myslel jsem na ni dnem i nocí. Jsem houževnatý, Jaspere, velmi houževnatý a pevný, vždyť mne znáš, ale kdybych ztratil Mabel, byl bych asi zničen.“

„Nemluvme už o tom, Stopaři,“ řekl Jasper a opětovně přitlačil stisk ruky. Šel zpátky k ohni, ale tak pomalu, jako by mu bylo jedno, kam jde. „Nemluvme už o tom. Jsi hoděn Mabel a Mabel je hodna tebe; máš rád Mabel a Mabel má ráda tebe. Otec jí vybral tebe za manžela a nikdo nemá právo ti překážet. Muirova falešná láska bylo ještě větší provinění, než že zradil krále.“

Byli už tak blízko ohně, že museli změnit předmět hovoru. Naštěstí se objevil Cap. Byl až dosud ve sruhu s umírajícím švagrem a nevěděl ještě, co se od kapitulace stalo. Ubíral se smutný a zamýšlený k ostatním u ohně. Zmizelo hodně z jeho tvrdohlavé uměnosti, která dodávala jeho chování nádech pohrdání ke všemu kolem. Byl vážný, ne-li pokorný.

„Smrt je smutná záležitost, pánové,“ řekl, když se přiblížil k ohni, „ať se na ni díváte z kterékoliv stránky. Seržant Dunham byl skvělý voják, ale už se brzo pustí svého kotevního lana; zatím se ho drží, jako by nikdy nechtěl vytáhnout kotvy. Zdá se mi, že to je všechno pro lásku k dceři. Já sám vždycky kamarádovi přeji šťastnou a dobrou cestu, když musí na dalekou pouť. Jsme všichni smrtelní, i nejlepší z nás, a co nám je platná naše síla a krása. Kde je ubytovatel, Stopaři? Měl by se přijít rozloučit s chudákem seržantem, který nás o chvíli předjede na věčnost.“

„Řekl jste víc pravdy, než tušíte, pane Cape. Ale měl jste říci, že jsme všichni smrtelní, i nejhorší z nás. To je úplnější a správnější, než když říkáte, že i nejlepší jsou smrtelní. Ubytovatel se už nepřijde rozloučit se seržantem, odešel do neznáma dřív než on a nerozloučil se s nikým, ani sám se sebou.“

„Jindy mluvíte jasněji, Stopaři. Víím, že všichni za takových okolností máme slavnostnější myšlenky, ale nevím, proč byste musil mluvit tak obrazně.“

„Jestli moje slova nejsou dost jasná, jejich smysl je jasný. Krátce, pane Cape, zatímco seržant Dunham jako poctivý a se svým svědomím vyrovnaný muž se rozvážně chystá na dlouhou pouť, ubytovatel se kvapně rozběhl před ním; nemohu to sice říci docela určitě, ale myslím si, že půjdou každý jinou cestou, na které se nikdy nesejdou.“

„Mluvte jasněji, kamaráde,“ řekl poplašený námořník; rozhlížel se po Muirovi, jehož nepřítomnost ho začala zneklidňovat. „Nevídím tady sice ubytovatele, ale myslím, že není tak zbabělý, aby utekl, když jsme zvítězili. Kdybychom měli boj před sebou, bylo by to jiné.“

„Tam leží, co z něho zbylo, příteli, tam pod jeho

pláštěm," odpověděl vůdce a vylíčil Capovi krátce poručíkovu smrt. „Tuskarorova rána byla jedovatá jako kousnutí chřestýšovo, rozdíl byl jen v tom, že tento had nevaroval," pokračoval Stopař. „Viděl jsem mnoho zoufalých bojů a několikrát jsem zažil náhlý výbuch divošské vášně; ale nikdy jsem neviděl, aby život unikl z těla tak nečekaně, ani za okolností tak žalostných pro umírajícího. Měl lež na rtech, když vydechl naposled, a jeho duše se právě brodila v bahně ničemnosti.“

Cap poslouchal s otevřenými ústy. Když Stopař skončil, párkrát si hlučně odkašlal, jako by nevěřil, že sám ještě dýchá.

„Žijete tady mezi divochy nejistý a nepohodlný život, pane Stopaři," řekl, „a čím dřív se odtud dostanu, tím víc si budu sám sebe cenit. Když už o tom mluvíte, rád bych poznamenal, že ten darebák utíkal do díry ve skalách s takovou jistotou, když nás nepřítel poprvé napadl, že mě to u důstojníka překvapovalo. Ale uháněl jsem za ním a neměl jsem čas na přemýšlení. Tak to tedy byl zrádce, říkáte, ochotný prodat vlast, a k tomu darebákům Francouzům?“

„Ochotný prodat všechno, zemi, duši, tělo, Mabel, i naše skalpy a nijak mu na tom nezáleželo, kdo bude kupcem. Byli to tentokrát krajani kapitána Kamenné srdce.“

„V tom je poznávám, vždycky jsou ochotni kupovat, když nedokáží nepříteli napráskat, a vždycky jsou ochotni utéci, když nemohou prorazit.“

Pan Sanglier s ironickou vážností nadzvedl klobouk a přijal narážku se zdvořilým pohrdáním, které necitlivému Capovi úplně uniklo. Ale Stopař měl příliš mnoho vrozené zdvořilosti a byl příliš spravedlivý, aby nechal útok bez povšimnutí.

„Pravda, pravda," vmísil se do hovoru, „ale podle

mého názoru není velký rozdíl mezi Angličany a Francouzi. Mluví jinými jazyky a poslouchají jiného krále, to uznávám, ale jsou to lidé a cítí jako lidé.“

Kapitán Kamenné srdce, jak ho Stopař nazýval, se znovu uklonil, ale tentokrát se usmíval přátelsky, ne ironicky. Cítil, že to Stopař myslí v dobrém, ať se vyjádřil jakkoli. Byl příliš rozumný, než aby mu vadilo, co řekne a co si myslí člověk jako Cap; dojídal snidani a již se nedal ničím při této důležité činnosti rušit.

„Chtěl jsem mluvit hlavně s ubytovatelem," pokračoval Cap, když přestal pozorovat zajatcovu němothu. „Seržant jistě brzo zemře a myslím, že bude chtít něco říci svému nástupci, než navěky odejde. Teď už je pozdě, jak se zdá. Jak říkáte, Stopaři, poručík nás opravdu předešel.“

„Předešel, ale po jiné stezce. Myslím, že desátník má teď právo velet zbylým Pětapadesátníkům, i když je to malý, rozbitý, neřku-li zastrašený oddíl. A jestli je ještě něco třeba, jsem tu, abych to vykonal. Myslím, že nám už zbývá jen pochovat svoje mrtvé, zapálit srub a chaty, protože stojí na území, které aspoň polohou, když ne podle zákona, patří nepříteli, a nesmíme mu je ponechat. My už jich jistě nepoužijeme, protože Francouzi vědí, kde mají ostrov hledat; nebudeme dobrovolně strkat ruku do cizí pasti. Obstará to Had a já mu pomohu; jsme stejně zvyklí ustupovat jako útočit.“

„To je všechno správné, můj dobrý příteli, ale nesmíme zapomínat na mého švagra; i když je to voják, nemůžeme ho nechat odejít bez útěchy a bez rozloučení. Byla to nešťastná výprava, to bylo vidět na každém kroku. Ale myslím, že za těchto časů a za takové plavby s tím musel každý počítat. Ale musíme se z toho poučit a pomoci tomu dobrému muži, aby

lehce zdvihl kotvy. Smrt je také okolnost, pane Stopaři, a k tomu velmi obecná, když uvážíme, že se jí každý dřív nebo později musíme podrobit.“

„Říkáte holou pravdu, příteli, a proto je moudré, aby na smrt byl každý vždy připraven. Často jsem si myslel, Slaná vodo, že nejšťastnější je ten, kdo za sebou nejméně zanechá, když přijde jeho hodina. Jak mě vidíte, jsem lovec, stopař a vůdce; ačkoliv mi nepatří ani píď země, jsem bohatší než král. Chodím

volně po celé zemi, jako by byla moje, suché listí mi šustí pod nohama a nebe nad hlavou připomíná poslední velký hon; co by mé srdce ještě chtělo? Neříkám, že bych nemiloval nic pozemského, ale není toho mnoho, když nepočítám Mabel Dunhamovou, co bych si nemohl vzít s sebou. Mám několik psů v horní pevnosti, kterých si velice cením, ale pro válku jsou příliš hluchí, a tak musíme nějakou dobu žít odloučení; dál myslím, že bych se nerad loučil se

Zvěrobijkou, ale proč bychom se nedali spolu pochovat, má puška je stejně dlouhá jako já — sto osmdesát šest centimetrů k mému čelu. Ale jinak, kromě dýmky, kterou mi dal Had, a několika dárků od cestujících všechno, co mám, by se vešlo do váčku, který si mohu položit pod hlavu. Až přijde rozkaz, abych šel, budu v minutě připraven; věřte mi, pane Cape, to je také dobrá okolnost.“

„Jsem na tom stejně,“ odpověděl námořník. Kráčeli ke srubu a byli tak zabráni do svého filosofování, že na okamžik zapoměli na své smutné poslání. Tu a tam se zastavovali, když řešili něco zvláště zajímavého. Zatím došli k budově a museli dalšího rozhovoru zanechat. Oba se soustředili na rozloučení se seržantem.

KAPITOLA 28

*Má holá planina, zimou dnes
zpuštěná,
v ledovém zrcadle vidím svou tvář;
tvá vesna odkvetla, narcisy zdobená,
i pycha léta ztratila už zář
a nyní nadešel bouřlivý zimný čas,
a ty se ukrýváš do pláště chudého...*
SPENSER

Stopař měl zvláštní zvyky a názory. Vždycky přemýšlel a měl sklon dívat se na věci kolem sebe vážně a filosoficky. Scéna v srubu pro něho nebyla ničím novým. Ale s Capem to bylo jinak; byl obhroublý, domýšlivý, umíněný, vychloubaný. Starý námořník se ani na smrt nedovedl dívat dost vážně. Přes všechno, co se stalo, a přesto, že si švagra skutečně vážil, vešel teď lhostejně do místnosti, kde ležel umírající.

Začal vyprávět o událostech, které vedly k smrti Muirrově a Lučihlavově, a tím hned dokázal, že nechápe vážnost chvíle. „Zdvihli oba kotvy, ani nemrkli, švagře,“ končil své líčení, „a může tě těšit, že se oba vydali na onen svět dříve než ty, žádného z nich jsi neměl příliš rád; aspoň já, kdybych byl na tvém místě, bych z toho měl velkou radost. Moje matka vždycky říkala, pane Stopaři, že nikdo nemá brát odvalu umírajícímu, nýbrž naopak rozumně ji povzbuzovat. Tyhle novinky chudáka hodně potěší, jestli měl ty divochy tak rád jako já.“

Při této zvěsti Rosa vstala a nehlučně vyklouzla ze srubu. Dunham poslouchal s nepřítomným pohledem, protože ho život už tak málo poutal, že skutečně zapomněl na Lučihlava a nezajímal ho ani Muir. Ale slabým hlasem se zeptal na Sladkou vodu. Zavolali Jaspera; hoch za chvíli přišel. Seržant se na něho vřídlně podíval a jeho oči vyjadřovaly lítost pro křivdu, které se na něm v myšlenkách dopouštěl. V srubu teď byl Stopař, Cap, Mabel, Jasper a umírající. Všichni kromě dcery stáli kolem seržantova lože a očekávali jeho poslední chvíli. Mabel klečela u postele, chvílemi si tiskla vlhkýma rukama obličej, chvílemi svažovala vodou otcovy rozpukané rty.

„Půjdem brzo za tebou, seržante,“ řekl Stopař, kterého výjev nijak nepoděsil, protože vídal příliš často smrt přicházející si pro kořist, ale dobře cítil, že je rozdíl mezi její vítěznou žatvou v bitevní vřavě a zde, v tichém domácím kruhu; „jednou se jistě shledáme. Lučihlav odešel, ale to nebyla cesta poctivého Indiána. To nám říká rozum a totéž platí o poručíku Muirovi. Konal jsi celý život svou povinnost a můžeš vykročit s lehkým srdcem a lehkým krokem na nejdlejší cestu.“

„Doufám, příteli, že máš pravdu. Snažil jsem se konat svou povinnost.“

„Ano, ano,“ souhlasil Cap, „s dobrým úmyslem je půl bitvy vyhráno, i když je pravda, že bys byl udělal lépe, kdybys byl zakotvil na otevřeném místě a poslal člun, aby prohlédl břeh; všechno mohlo dopadnout jinak. Ale nikdo tady ani nikde jinde nepochybuj, že jsi to myslel co nejlépe.“

„Opravdu, myslel jsem to dobře.“

„Tatínku, ach, drahý tatínku!“

„Magnetka je úplně zničena touhle bouří, pane Stopaři, a mnoho otcí nepomůže, aby se dostal přes mělčiny; musíme hledět, abychom mu sami pomohli, jak nejlépe umíme.“

„Mabel, to jsi mluvila ty?“ zeptal se Dunham a otočil oči po dceři, protože už byl tak slabý, že nemohl pohnout tělem.

„Ano, tatínku.“

„Mabel, mé dítě!“ řekl konečně a zdálo se, že jeho hlas je živější. „Mabel, odcházím od tebe... kde je tvá ruka?“

„Tady, nejdraší tatínku, tady jsou obě...“

„Stopaři,“ řekl seržant a hmatl po druhé straně lůžka, kde klečel Jasper; omylem se chopil jedné jeho ruky; „dávám ti svou dceru — buď jí otcem — buď jí tím, čím chce ona i ty — žehnám vám — žehnám vám oběma!“

V tom vznešeném okamžiku nebyl nikdo tak smělý,

aby seržanta upozornil na omyl. Za krátkou chvíli seržant zemřel a jeho dlaň přikrývala Mabelinu a Jasperovu ruku. Mabel to nezpozorovala, teprve Capův výkřik ji uvědomil o otcově smrti. Když zvedla tvář, setkala se s Jasperovými očima a pocítila horký stisk jeho ruky. Ale v té chvíli chápala jen jedno. Schoulila se v pláči a stěžila si uvědomovala, co se stalo. Stopař vzal Jaspera pod paži a odešli ze srubu.

Oba přátelé kráčeli mlčky kolem ohně, přešli louku a v hlubokém mlčení došli skoro až k protějšímu břehu ostrova. Tady se zastavili a Stopař první promluvil.

„Je po všem, Jaspere, je po všem. Chudák seržant Dunham skončil svou pouť, a čím rukou? Rukou jedovatého Minga. Nikdy nevíme, co se stane, a jeho osud může právě tak stihnout mne nebo tebe, dnes nebo zítra!“

„Ale co bude s Mabel, Stopaři?“

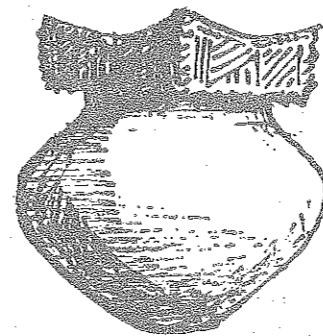
„Slyšel jsi, co řekl umírající seržant: svěřil mi svoje dítě, Jaspere, a to je pro mne posvátný příkaz — ano, posvátný příkaz.“

„Je to příkaz, který by kdokoli rád za tebe vyplnil, Stopaři,“ řekl mladík s trpkým úsměvem.

„Často jsem si myslel, že svěřil dceru do nesprávných rukou. Lidé jsou závistiví a zlí,“ pokračoval lovec, „zvláště ti, kteří žijí v pevnostech a kolem nich. Někdy si přeji, aby si Mabel zamilovala tebe, Jaspere, a abys ty měl rád ji; často si myslím, že by s tebou byla šťastnější než se mnou.“

„Nemluvme o tom, Stopaři,“ přerušil ho Jasper drsně a netrpělivě. „Oženíš se s Mabel, a není správné mluvit o jiném manželství. Já si vezmu k srdci radu pana Capa a půjdu se podívat na slanou vodu, abych se stal celým mužem.“

„Ty, Jaspere Westerne! — Ty bys opustil jezera, lesy, hranice? Ty bys je vyměnil za města, za pustý život v osadách a za trochu jinou chuť vody? Počítal jsem s tebou, Jaspere — opravdu, počítal; chci teď žít

s Mabel ve vlastním domě a myslil jsem si, že si také jednou zkusíš najít družku a usadíš se vedle nás. Asi padesát mil na západ od pevnosti je nádherné místo, kde bych si chtěl postavit dům. Asi o deset mil dál na té straně je výborný přístav, kde bys mohl rejtovat se svým kutrem. Myslel jsem si, že se usadíš se svou ženou v přístavu a já s Mabel na našem místě. Žili bychom stranou všeho ruchu a nikdo by nebyl šťastnější než my čtyři.“

„Zapomínáš, příteli, že neznám nikoho, koho bych měl rád, a že asi nikdy nebudu mít nikoho radši než tebe a Mabel,“ odpověděl Jasper; stiskl Stopařovu ruku a přinutil se k úsměvu.

„Děkuji ti, hochu, z celého srdce. Ale co nazýváš láskou k Mabel, je jen přátelství a to je docela něco jiného, než co cítím já. V poslední době sním celé noci jen o Mabel Dunhamové, místo abych tvrdě spal jako dřív. Mladé srny skáčou přede mnou, a když zvednu Zvěrobijkou, abych ulovil kousek zvěřiny, srnky se ohlédnou a mně se zdá, že všechny mají Mabelinu sladkou tvář a že se mi smějí do očí, jako by říkaly: Střel, můžeš-li. Ve zpěvu ptactva slyším její sladký hlas. Poslední noc se mi zdálo, že jsem padal do Niagary a Mabel jsem držel raději v náručí, než abych se s ní rozloučil. Nejkrutější chvíle, kterými mě sám dáběl nebo nějaký kouzelník kmene Mingů pokoušel, jsem prožíval, když se mi zdálo, že jsem Mabel ztratil při nějakém neštěstí — nebo že změnila svůj vztah ke mně, nebo že mi ji někdo vyrval.“

„Když je to pro tebe ve snu tak kruté, Stopaři, jak by ti asi bylo, kdyby se něco takového skutečně stalo a nezbývala ti už žádná naděje, jen zoufalství?“ Tato slova vytryskla z Jasperových úst jako voda ze džbánů, který náhle praskl. Užil jich nechtěně, skoro nevědomky, ale s přesvědčením, které nedovoľovalo pochybovat o jejich hluboké upřímnosti. Stopař se zachvěl a dlouho hleděl vytřeštěně na svého přítele. V tom okamžiku mu přes jeho prostomyslnost zasvítíl záblesk pravdy. Každý ví, jak dlouho se přesvědčující důkazy hromadí v mysli, než člověk najde klíč ke skutečnosti, kterou dosud netušil; jak myšlenky letí a jak z předpokladů vznikají závěry. Stopař byl od přírody neobyčejně důvěřivý a rád si myslel, že mu přátelé přejí totéž štěstí, jaké on přeje jim; až do té nešťastné chvíle mu ani nenapadlo, aby podezíral Jaspera, že miluje Mabel. Citový výbuch jeho přítele byl příliš silný a příliš přirozený, než aby déle pochyboval. Pocítil nejprve hluboký stud a trýznivou bolest. Uvědomil si, jak je Jasper mlád, že ho snadno předčí vzhledem a že má i jiné vlastnosti, pro které

by mohl být Mabel příjemnější než on. Rychle v něm zvítězila šlechtná přímota a samozřejmá úcta k prá-
vům a citům druhých. Došel s Jasperem k ležícímu
kmeni, kde ho železným stiskem donutil, aby si sedl,
a sám se posadil vedle něho.

Hoch se polekal prudkosti svých citů a zastyděl se
za ně již v okamžiku, kdy prorazily na povrch. Byl
by dal všechno na světě, kdyby byl mohl poslední
tři minuty vzít zpět. Ale byl příliš přímý a příliš
zvyklý říkat svému příteli otevřeně své myšlenky, než
aby se dál pokoušel něco skrývat. Čekal, že bude
požádán o vysvětlení, a nechtěl se vytáčet. Chvil se,
když si představil, co se asi stane, ale přesto neměl
v úmyslu uhnout.

„Jaspere,“ začal Stopař tak vážně, že se v něm za-
chvil každý nerv, „překvapilo mě to. Máš Mabel
radši, než jsem si myslel. A jestli mě krutě neklame
moje ješitnost a hloupost, tak tě lituji, hochu, strašně
tě lituji. Ano, myslím, že vím, jak mám litovat člo-
věka, který dal své srdce takové dívce, a nemá naději,
že by mu odpověděla podobným citem. Musíme si to
vysvětlit, Jaspere, aby nezůstal mezi námi ani mrá-
ček, jak říkají Delawarové.“

„Jaké vysvětlování je třeba, Stopaři? Miluji Mabel
Dunhamovou a Mabel Dunhamová mě nemiluje.
Chce raději za manžela tebe; moudřejší bude, když
odejdu co nejdříve k slané vodě a pokusím se zapo-
menout na vás oba.“

„Zapomenout na mne, Jaspere, čím jsem si to za-
sloužil? Ale jak víš, že Mabel chce raději mne? Jak
to víš, hochu? Nezdá se mi to možné.“

„Copak se nebude za tebe vdávat? A vzala by si
Mabel muže, kterého nemá ráda?“

„Seržant ji hodně k tomu nutil a poslušné dítě těžko
může něco odepřít umírajícímu otci. Řekl jsi někdy
Mabel, že bys ji chtěl, Jaspere, že ji máš rád?“

„Nikdy, Stopaři. Nikdy bych ti tak neublížil.“

„Věřím ti, hochu, věřím. Teď půjdeš na slanou vodu
a tvoje tajemství zemře s tebou. Ale to se nesmí stát.
Mabel to všechno musí slyšet a sama rozhodne, i kdy-
by mi mělo srdce puknout. Nikdy jste tedy o tom
spolu nemluvili, Jaspere?“

„Nic určitého a nic přímého. Ale přiznám se ti, Sto-
paři, ke své pošetilosti. Víš, jak si mladí lidé rozu-
mějí, nebo si myslí, že si rozumějí, aniž by mluvili
otevřeně. A chápou navzájem svoje myšlenky, nebo
si podle spousty maličkostí myslí, že je chápou.“

„Ne, Jaspere, nevím,“ odpověděl upřímně vůdce;
po pravdě řečeno, když se ucházel o Mabel, nikdy
nebyl povzbuzován oním sladkým a jemným způso-
bem, kterým se mlčky projevuje láska a vášeň. „Ne,

Jaspere, to neznám. Mabel se mnou vždycky jednala
otevřeně a řekla mi všechno, co mi musela říci, tak
jasně, jak se jen dá.“

„Byl jsi tedy tak šťastný, Stopaři, a řekla ti, že tě má
ráda?“

„Ne, Jaspere, neuzila přesně toho slova. Povídala,
že se nikdy nebude vdávat, že by se nikdy neměla
vdávat, že mne není hodna; ale řekla, že mě ctí, že si
mne váží. Seržant mi řekl, že mladé dívky jsou vždy-
cky takové a že jsou bázlivé; že její matka byla stejná
a mluvila právě tak, a že se s tím musím spokojit,
jen když bude souhlasit, že si mne vezme: proto jsem
uvěřil, že je to správné.“

Jasper pocítil při tomto Stopařově doznání nezadrži-
telnou radost, přestože k němu cítil upřímné přátel-
ství a poctivě mu přál, aby byl šťastný. Nebylo to
proto, že by v té okolnosti viděl nebo cítil nějakou
naději, ale bylo útěchou jeho žhavé, nezměrné lásce,
že ani druhý neslyšel sladké vyznání, které jemu bylo
odepřeno.

„Pověz mi ještě něco o té řeči beze slov,“ pokračoval
Stopař, jehož tvář zvažněla a jenž nyní začal vyslyšet
Jaspera, jako by v jeho odpovědích tušil něco zlého.

„Dovedl jsem tím způsobem hovořit s Čingagukem
a s jeho synem Unkasem, než ten hoch padl, ale ne-
věděl jsem, že také mladé dívky tak mluví; nemyslel
jsem si to aspoň o Mabel Dunhamové.“

„Nic to neznamená, Stopaři; myslím jen pohled, nebo
úsměv, nebo lesk v oku, nebo zachvění paže či ruky,
když se mě někdy dotkla. Mabel mě tak upoutala,
že jsem se zachvil, i když vydechla, nebo když se
mne dotkla šatem, a proto mě moje hloupé myšlenky
zavedly na scestí. Nikdy jsem s Mabel otevřeně ne-
promluvil. Teď už to nemá smysl, protože nemám
žádnou naději.“

„Jaspere,“ odpověděl Stopař prostě, ale tak vážně,
že hoch nemohl dále odporovat, „budeme mluvit
o seržantově pohřbu a o našem odjezdu z ostrova.
Až to bude zařízeno, promluvíme si o seržantově
dceři. Musíme si to vysvětlit, protože mi otec uložil,
abych se postaral o jeho dítě.“

Jasper byl rád, že změnili předmět hovoru. Rozešli
se a každý šel obstarat, co patřilo k jeho povinnos-
tem.

Ještě odpoledne byli všichni mrtví pohřbeni a mohyla
seržanta Dunhama byla postavena uprostřed louky
pod vysokým jilmem. Mabel hořce plakala, ale slzy
jí přinesly v žalu úlevu. Noc uplynula klidně, i příští
den. Jasper řekl, že vichřice je příliš prudká, než aby
se mohli odvážit na jezero. To zdrželo i kapitána
Sangliera, jenž opustil ostrov teprve třetího dne, když

se počasí uklidnilo a vítr ztláhl. Pak tedy odplul. Se
Stopařem se rozloučil jako člověk, jenž ví, že se loučí
s mužem vynikajícího charakteru. Oba se rozešli s po-
citem vzájemné úcty, i když jeden druhému zůstal
hádkou.

KAPITOLA 29

*Laškujíc vzhlédla, aby zřel
mihnout se úsměv po tvářích;
však v jeho očích náhle žal
když spatřila, tu přešel její smích.*

LALLA ROOKH

Vzrušující události posledních několika dní vy-
žadovaly od Mabel tolik hrdinství, že nepod-
lehla bezmocnému žalu. Truchlila pro otce a někdy
se ještě zachvila, když si vzpomněla na Jennii a na
strašné výjevy, které viděla, ale zvolna se zotavila a
nebyla už tak skleslá, jak člověk bývá v hlubokém
smutku. A snad i strašný, vysilující žal, který zdrtil
ubohou Rosu, jí pomohl překonat vlastní bolest, pro-
tože cítila, že musí pomoci mladé Indiánce. Konejšila
jí tak tiše, něžně a nevtřavě, jak za takových okolností
dovedou jen ženy.

Ráno třetího dne měl Oblak odplout. Jasper byl při-
praven. Naložili všechno, co chtěli odvézt, a Mabel
se dojemně rozloučila s Rosou. Všechno už bylo při-
praveno a všichni už opustili ostrov, kde zůstala jen
Rosa, Stopař, Jasper a Mabel. Mladá Indiánka se šla
vyplakat do lesa a ostatní tři kráčeli k zátocce, kde
byly přivázány tři kanoe. Jedna patřila Rose, druhé
dvě měly dopravit ostatní na palubu Oblaku. Stopař
vedl, ale když přišel ke břehu, nešel ke člunům, nýbrž
pobídl oba přátele, aby šli za ním. Zamířil k padlému
kmeni, který ležel na okraji louky, kam nebylo z kutru
vidět. Sedl si na kládu a dal znamení Mabel, aby se
posadila vedle něho a Jasper na druhou stranu.

„Sedněte si, Mabel, sedni si, Sladká vodo,“ začal,
když se sám usadil. „Něco mě tíží a teď je snad jediná
chvil, kdy to mohu říci. Posadte se, Mabel, a do-
volte mi, abych vám otevřel srdce, když ne svědomí,
dokud mám k tomu ještě dost síly.“

Mlčel dvě nebo tři minuty a oba mladí lidé uvažovali,
co přijde. Zdálo se jim nepravděpodobné, že by něco
tížilo Stopařovo svědomí.

„Mabel,“ pokračoval konečně vůdce, „musíme si
otevřeně promluvit, než půjdeme na loď za vašim

strýcem; Slaná voda teď spí každou noc na kutru
a říká, že to je jediné místo, kde si je jist svým skal-
pem... Ale proč teď vykládám takové hlouposti? Chci
být milý a veselý, ale člověk nepřinutí řeku, aby
tekla proti proudu. Víte, Mabel, že jsme si ujednali
se seržantem, než nás opustil, že my dva budeme
svoji, budeme spolu žít a budeme se mít rádi až do
smrti; je to pravda?“

Mabelina tvář v čerstvém ranním vzduchu už zas
trochu nabyla své dřívější červeně. Ale při této ne-
předvídané otázce zbledla tak silně, jako když cítila
v srdci největší žal. Přesto se podívala mírně a vážně
na Stopaře, a dokonce se pokusila o úsměv.

„Máte pravdu, drahý příteli,“ odpověděla, „chudák
otec si to přál a vím, že i kdybych obětovala celý
život pro vaše štěstí a radost, neoplatila bych vám
všechno, co jste pro nás vykonal.“

„Myslím, Mabel, že muže a ženu by mělo spojovat
silnější pouto. Vy jste pro mne neudělala nic, aspoň
nic podobného, a přece po vás toužím. Proto myslím,
že příčinou je něco jiného; nestačí zachránit někomu
skalp nebo ho vodit přes lesy.“

Mabel se znovu zarděla; pokoušela se o úsměv, ale
hlas se jí trochu chvil, když odpovídala:

„Neměli bychom si raději promluvit později, Stopa-
ři?“ řekla. „Nejsme tu sami a druhému člověku, po-
kud vím, není nic nepříjemnějšího než poslouchat
rodinné záležitosti, do kterých mu nic není.“

„Mluvíme o tom právě proto, že nejsme sami, Mabel,
nebo spíš právě proto, že je s námi Jasper. Seržant
si myslel, že vám budu dobrým životním druhem, a
třebas jsem tomu nevěřil — ano, dlouho jsem tomu
nevěřil — nakonec mě přesvědčil, a všechno se vyvi-
nulo tak, jak víte. Ale když jste slíbila otci, že se
za mne provdáte, a dala jste mi tak skromně a přitom
tak hezky svou ruku, byla tu ještě jedna okolnost, jak
by řekl váš strýc, o které jste nevěděla. Myslím, že
je správné, abych vám o tom řekl, než se konečně
rozhodnete.“

„Mluvíte tak, Stopaři, že vám těžko rozumím. Jestli
mi skutečně musíte něco říci, prosím vás, abyste mlu-
vil jasněji.“

„Dobře, Mabel; napadlo mi, že když jste souhlasila

se seržantovým přáním, nevěděla jste, co k vám cítí Jasper.“

„Stopaři!“ vykřikla Mabel a smrtelně zbledla, pak zčervenala jako růže a celá se zachvěla. Stopař byl příliš soustředěn na svou myšlenku a ne všiml si toho; Jasper měl v té chvíli tvář v dlaních, aby nebylo vidět jeho výraz.

„Mluvil jsem s ním. Srovnal jsem jeho sny se svými, jeho city se svými city a jeho touhy se svými touhami, a bojím se, že na vás myslíme oba stejně, a nemůžeme být oba šťastni.“

„Stopaři, zapomínáte, že jsme zasnoubeni!“ řekla Mabel spěšně a tak tiše, že bylo třeba velké pozornosti, aby jí bylo rozumět. Ale Stopařovi nebylo úplně srozumitelné poslední slovo a jako obvykle se přiznal ke své nevědomosti.

„Co říkáte?“

„Zapomínáte, že máme spolu uzavřít sňatek; takové narážky jsou nevhodné a trapné.“

„Všechno, co je správné, je vhodné, Mabel. Všechno, co vede k spravedlnosti a dobrým vztahům, je správné, i když je to trapné, jak říkáte, to uznávám. Nuže, Mabel, kdybyste věděla, že Sladká voda má k vám takový vztah, asi byste nikdy nesouhlasila se sňatkem s člověkem tak starým a nehezským, jako jsem já.“

„Nač ten krutý výslech, Stopaři? K čemu to povede? Jasper Western si nic takového nemyslí; nic neříká, nic necítí.“

„Mabel!“ — Tento výkřik vyletěl mladíkovi z úst a prozradil jeho nezkrotné city, ač neřekl dál už ani slabiku.

Mabel schovala tvář do dlaní. Oba seděli jako provinilci přistižení při činu, který ničil štěstí jejich společného ochránce. Ale Jasper byl v tom okamžiku ochoten spíš svou lásku zapřít, než aby zarmoutil přítele, zatímco Mabel, tak nečekaně překvapená pro-

zrazením Jasperovy lásky, kterou si spíš podvědomě přála, než aby ji byla tušila, byla v té chvíli úplně rozrušena. Nevěděla, má-li plakat, nebo se radovat. Ale byla první, kdo promluvil, protože Jasper nebyl schopen ani lhát, ani říkat něco, co by přítele zarmoutilo.

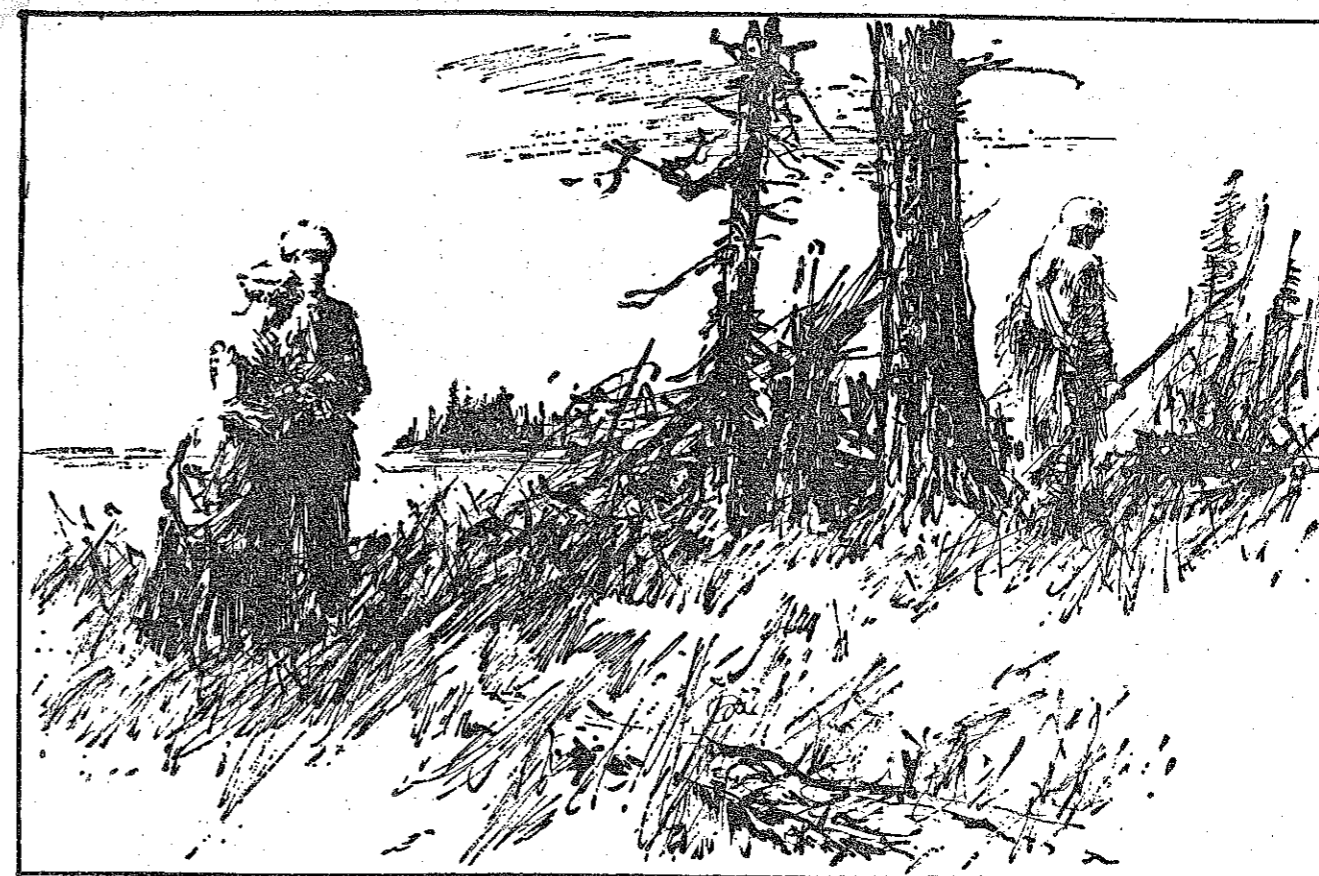
„Stopaři,“ řekla, „mluvíte tak hrubě, proč to všechno říkáte?“

„Ano, Mabel, mluvím hrubě; vždyť víte, že jsem hrubý už od narození, a život mě tak vychoval.“ Zdálo se, že se ho to dotklo. „Ano, nemohu být jiný než hrubý, nechci to popírat.“

„Ach, milý Stopaři, můj nejlepší a snad jediný příteli, nesmíte si myslet, že jsem chtěla říci něco takového!“ přerušila ho prudce Mabel a snažila se rozptýlit jeho smutek. „Jestliže odvaha, poctivost, ušlechtilost duše a jednání, pevné zásady a tisíc jiných skvělých vlastností může člověku získat úctu, vážnost a lásku, vy na ně máte největší právo!“

„Jak něžně a čarovně mluví ženy, Jaspere,“ řekl vůdce a usmál se. „Zdá se, že příroda je stvořila, aby nám zpívaly, když ztichnou lesy. Ale rozhodně se musíme dorozumět. Ptám se vás ještě jednou, Mabel, jestli jste věděla, že vás Jasper miluje právě tak jako já a snad ještě víc, je-li to možné, že vidí ve snu vaši tvář v hladině jezera, že mluví s vámi a o vás ve spánku a sní jen o tom, co je tak krásné, dobré a dokonalé jako Mabel Dunhamová; že neznal štěstí, dokud vás nepoznal; že by byl ochoten líbat zemi, kam jste šlápla, že by zapomněl na radost z plavby po jezeře, jen kdyby směl myslet na vás, radovat se z vaší krásy a poslouchat váš hlas; kdybyste to byla věděla, byla byste souhlasila, že si mne vezmete?“

Mabel ani při nejlepší vůli na tuto otázku nemohla odpovědět; měla tvář skrytou v dlaních, ale mezi

prsty bylo vidět ruměncem barvy krve a zdálo se, že se jí červená přelévá i na prsty. Ale zvítězila její ženskost; užaslá a málem vyděšená dívka vrhla jeden kradný pohled na Jaspere, jako by nevěřila, co Stopař vykládal o jeho citech, a tento jediný pohled stačil, aby vyčetla z mladíkovi tváře, že to je pravda; hned zas obličej skryla, jako by ho už nikdy nechtěla ukázat.

„Rozmyslete se, Mabel, je to vážná věc, když se máte rozhodnout, že budete něčí ženou, a zatím vás srdce a mysl táhne k jinému. Mluvili jsme o tom otevřeně

s Jasperem jako staří přátelé. Vždycky jsem věděl, že na většinu věcí máme týž názor, a netušil jsem, že se díváme docela na všechno stejnými očima, až jsme si řekli o vás. Jasper přiznává, že od prvního okamžiku, kdy vás spatřil, ve vás viděl nejsladší a nejvábnivější bytost, s jakou se kdy setkal; že mu váš hlas zněl v uších jako šumot vody; že mu jeho plachty připadaly jako váš oděv vlající ve větru; že váš smích mu pronikal i do spánku; že znovu a znovu vyskakoval strachem, protože se mu zdálo, že vás chce někdo shodit z Oblaku, na kterém jste se v jeho snech uby-

tovala. Ano, ano, přiznal se mi i k tomu, že často pláče, když si pomyslí, že budete trávit život s někým jiným, ne s mím.“

„Jaspere!“

„Je to skutečně pravda, Mabel, a je správné, abyste to věděla. Teď vstaňte a zvolte mezi námi. Věřím, že Sladká voda vás miluje právě tak jako já. Pokoušel se mě přesvědčit, že vás má radši, ale s tím nesouhlasím, protože to není možné. Uznávám, že vás hoch miluje z celého srdce a má právo, aby byl slyšen. Seržant mě udělal vašim ochráncem, ne tyranem. Řekl jsem mu, že budu vašim otcem i manželem, a myslím, že žádný otec, který má jen trochu citu, by neodmítl dítěti tuto výsadu. Vstaňte tedy, Mabel, a povězte nám otevřeně, co si myslíte, jako bych já byl seržantem, který chce jen vaše dobro.“

Mabel spustila ruce a postavila se obličejem k oběma svým ctitelům. Tváře jí horečně planuly, ale to byla známka rozčilení, ne studu.

„Co chcete, Stopaři?“ zeptala se Mabel, „neslíbila jsem svému ubohému otci, že udělám všechno, co si budete přát?“

„Povím vám tedy, co si přeji. Tady stojím já — obyvatel lesů, neučený člověk; bojím se, že bych chtěl víc, než si zasloužím, ale použiji všech svých sil, abych byl spravedlivý k oběma stranám. Především musím prohlásit, že já i Jasper vás milujeme stejně. Jasper si myslí, že jeho city jsou silnější, ale to mu nemohu spravedlivě přiznat. Proto tu stojíme před vámi, Mabel, jako rovnocenní soupeři. Protože jsem starší, řeknu první, co by mohlo svědčit v můj prospěch a co proti mně. Myslím, že v lovu se mi nevyrovná nikdo na hranicích. Kdyby byl někdy v našem domě nedostatek srnčího nebo medvědího masa, nebo ptáku a ryb, bylo by to spíš nepřízní přírody než mou vinou. Krátce řečeno, myslím, že žena, která bude žít se mnou, nebude mít nikdy nouzi o potravu. Ale jsem velmi neučený. Pravda, mluvím několika jazyky, ale neznám dokonale svůj vlastní. Jsem mnohem starší než vy, Mabel. Byl jsem dlouho kamarádem vašeho otce, ale tím si u vás nezískám větší oblibu. Chtěl bych být hezcí, ale jsme takoví, jaké nás příroda stvořila, a na svůj vzhled, až na řídké výjimky, si člověk nejméně smí naříkat. Když uvážím svůj věk, vzhled, nevzdělanost a hrubé zvyky, svědomí mi říká, že se pro vás nehodím, nebo že vás vůbec nejsem hoděn. Vzdal bych se hned jakékoli naděje, kdyby mi cosi nepřekonatelného nervalo srdce.“

„Stopaři, ušlechtilý, velkodušný Stopaři!“ zvolala Mabel; uchopila ho za ruku a s úctou mu ji políbila.

„Jste k sobě nespravedlivý — zapomínáte na chudáka mého otce a na můj slib — neznáte mne!“

„A tady je Jasper,“ pokračoval vůdce; nedovolil, aby ho dívčina něžnost svedla z cesty. „U něho je to jinak. Také by své ženě opatřil dostatek potravin a také by ji miloval, v tom si mezi námi nevyberete; je to hospodárný, pracovitý a pečlivý hoch. Je vzdělaný, mluví francouzsky, četl mnoho knih, i některé z těch, které vy máte ráda, může vám ve všem rozumět, a tolik, myslím, já o sobě říci nemohu.“

„Jaký to má všechno smysl,“ přerušila ho Mabel netrpělivě, „proč teď o tom mluvíte, proč o tom vůbec mluvíte?“

„Hoch dovede také správně vyjádřit své myšlenky, jak se to mně nikdy nepodaří. Jestli můj jazyk dovede pro někoho mluvit směleji a přesvědčivěji, jste to vy, Mabel; ale i v tom mě při našem posledním rozhovoru Jasper tak překonal, že jsem se zastyděl. Vyprávěl mi, jak jste prostá, jak důvěřivá, jak něžná; říkal mi, že pohrdáte marnivostí; mohla byste se stát ženou nejednoho důstojníka, jak Jasper myslí, ale vy dbáte jen svého citu a jste raději věrna sama sobě, než byste se vdala třeba za plukovníka. Krev se mi rozproudila, když mluvil o vaší kráse, že snad ani o ní nevíte, že chodíte přirozeně a ladně jako mladá laň. Říkal, jak poctivé a spravedlivé jsou vaše názory, jak vřelá a ušlechtilá je vaše srdce.“

„Jaspere!“ přerušila ho Mabel, která podlehla nashromážděné síle citu, jež držela tak dlouho na uzdě. Padla mladému muži do náruče a rozplakala se bezmocně jako dítě. „Jaspere, Jaspere, proč jsi mi to neřekl?“

Odpovědi Sladké vody nebylo příliš rozumět a slova, která Jasper mumlal, nebyla ani příliš souvislá. Ale řeč lásky je vždycky srozumitelná. Když se Mabel trochu vzpamatovala, vzpomněla si hned na toho, kdo viděl, jak prozradila své city.

„Jaspere!“ zvolala, jako by sama sebe obviňovala, „kde je Stopař?“

Jasper se lehce zachvěl, ne strachem, nýbrž úzkostí, že příteli způsobil žal. Rozhlížel se na všechny strany, neuvídl-li ho někde. Ale Stopař se taktně a jemně vzdálil. Oba milenci seděli tiše několik minut a čekali, jestli se vrátí. Nevěděli, jak se mají v této zvláštní situaci zachovat. Konečně spatřili přítele, jak k nim kráčí, vážný a zamýšlený.

„Teď už rozumím, Jaspere, co jsi myslel, když jsi mluvil o řeči bez jazyku a slyšení bez uší,“ řekl, když byl blízko nich. „Teď tomu rozumím, a je to jistě příjemná řeč, když se jí mluví s Mabel Dunhamovou. Na mou duši! Říkal jsem seržantovi, že se pro ni

nehodím, že jsem příliš starý, neučený a divoký. Ale trval na svém.“

Jasper a Mabel seděli mlčky.

„Vždycky jsem věděl, Mabel, že každý člověk má svoje schopnosti,“ řekl, „ale zapomněl jsem, že mně nebylo dáno, abych se líbil mladým, krásným a vzdělaným dívkám. Doufám, že to nebyl příliš velký hřích; a jestli byl, jsem za něj těžce potrestán. Ale nebudeme už o tom mluvit. Je to za námi a mnoho slov nám štěstí nepřidá; jen bych si připomínal, co jsem ztratil, a že jsem si zasloužil, abych Mabel ztratil. Ne, ne, Mabel, nepřerušujte mě. Všechno, co jste namítala, i když to bylo sebelp míněno, nemůže změnit moje rozhodnutí. Nuže, Jaspere, je tvoje. Ačkoliv je mi těžko, věřím, že bude s tebou šťastnější než se mnou; máš k tomu lepší vlohy, třebaže bych se byl, jak se znám, ze všech sil snažil, aby byla šťastná. Měl jsem to vědět a nevěřit seržantovi; měl jsem věřit tomu, co mi Mabel před časem řekla, když jsme spolu seděli u jezera. Zdravým rozumem jsem tehdy chápal, že má pravdu. Ale člověk tak rád uvěří tomu, čemu chce věřit, a lidé nás velmi snadno přesvědčí, když jsme ochotni dát se přesvědčit. Ale proč bychom o tom mluvili? Pravda, zdálo se, že Mabel souhlasí, ačkoliv jen chtěla potěšit otce a bála se divochů...“

„Stopaři!“

„Rozumím, Mabel, a vůbec se na vás nehněvám. Někdy si myslím, že bych se měl usadit někde blízko vás a dívat se na vaše štěstí. Ale na druhé straně by bylo lépe, kdybych opustil Pětapadesátý pluk a vrátil se ke svému starému Šedesátému. Neměl jsem od něho vůbec odcházet, i když mě víc potřebovali v těchto končinách a s mnoha lidmi z Pětapadesátého jsem se

léta znal, například se seržantem Dunhamem, když byl ještě v jiném sboru. Ale nelituji, Jaspere, že jsem tě poznal...“

„A mne, Stopaři?“ přerušila ho prudce Mabel, „litujete, že jste mě poznal? Kdybych si měla něco takového myslet, do smrti bych nebyla klidná.“

„Vás, Mabel!“ odpověděl vůdce; vzal dívku za ruku a podíval se jí s nezáludnou prostotou oddaně do očí; „jak bych mohl litovat, že sluneční paprsek pronikl mlhavým, smutným dnem, že světlo zazářilo do tmy, třebaže to trvalo jen chvíli? Nechci se honosit, že budu zas s lehkým srdcem chodit po lesích jako dřív a že budu tvrdě spát, kdykoli se mi zachce, jako to bývalo předtím. Ale budu stále vzpomínat, jak jsem měl na dosah nezasloužené štěstí. Nic vám nevyčítám, Mabel, vyčítám sobě, že jsem byl tak pošetilý a myslil si, že bych se mohl zalíbit takové dívce, jako jste vy. Řekla jste mi správně, jak se věci mají, když jsme spolu hovořili tehdy nad jezerem, a měl jsem vám věřit; je přirozené, že dcera musí vědět lépe, co si myslí, než otec. Ale už dost! Je to za námi a zbývá nám jen rozloučit se, abyste mohli odjet. Myslím, že pan Cap už je netrpělivý, a hrozí nám nebezpečí, že si pro nás přijde na břeh.“

„Rozloučit se!“ zvolala Mabel.

„Rozloučit se,“ opakoval Jasper, „přece nás nechceš opustit, příteli?“

„Bude to lepší, Mabel, bude to rozhodně lepší, Sladká voda, a moudřejší. Kdybych se řídil svým citem, žil bych s vámi až do smrti. Ale když uposlechnu rozumu, rozloučím se s vámi. Vráťte se do Oswega a co nejdříve uzavřete sňatek. Je to ujednáno s panem Capem, který chce zas na moře a který ví, co má dělat. Já se zas vrátím do divočiny. A pokusím se myslet na vás jako na dceru. Mohla byste spíš být mou dcerou než ženou. Sbohem, Jaspere. Pojďme ke kanoi; už je čas, abyste byli na palubě.“

Stopař šel vážně a tiše před nimi ke břehu. Když došli ke kanoi, vzal Mabel za ruce, podržel je chvíli a pohleděl jí tklivě do tváře. Přitom mu vytryskly z očí slzy, které nemohl zadržet, a v potůčcích mu stékaly po drsném obličejí.

Dal příteli znamení, aby odrazil od břehu. Stál tam a opíral se o pušku, dokud kanoe nedoplula k boku Oblaku. Mabel vzlykala, jako by jí mělo puknout srdce. Nemohla odtrhnout pohled od otevřeného místa na břehu, kde bylo vidět Stopaře, dokud kutr neminul výspu a neztratil ostrov z dohledu. V tomto posledním okamžiku vypadala svalnatá postava tohoto zvláštního muže jako socha, která zde byla postavena, aby připomínala nedávné události.

KAPITOLA 30

*Ach, jenom vzduch mne dýchat nech,
jejž tvoje tělo odechuje,
a ať už nese na křídlech
život či smrt, mně sladký je.*

MOORE

Stopař byl zvyklý na samotu, ale když kutr zmizel, padla na něho osamělost jako kámen. Nikdy předtím si tak neuvědomoval, jak je sám na světě; v poslední době si pozvolna zvykl na půvaby družného života, zejména proto, že se v něm probudila touha po rodině. Teď to všechno v jednom okamžiku zmizelo. Zůstal bez přátel a bez naděje. I Čingašguk ho na čas opustil. Stopařovi velmi chyběl v této chvíli, která byla snad nejtěžší v jeho životě.

Stopař se opíral o pušku ještě dlouho potom, kdy Oblak zmizel z dohledu. Jako by mu údy navždy ztuhly. Kdo by neměl svaly tak vycvičené nejkrasší námahou, nevydržel by tak dlouho stát jako nehybná mramorová socha. Ale nakonec Stopař zhluboka vzdychl a odešel.

U tohoto zvláštního člověka bylo pozoruhodné, že jeho smysly i údy byly vždycky pohotové, ať se v myšlunkách zabýval čímkoli. Ani teď ho jeho skvělé schopnosti neopouštěly. Třebaže myslel na Mabel, na její krásu, na to, že si vybrala Jaspera, na její slzy a na její odjezd, mířil přímo k místu, kde dosud Rosa prodlévala u hrobu svého muže.

Rosa seděla s vlasy spuštěnými do obličejové na kameni, který byl vyhrabán při kopání Lučihlavova hrobu; skláněla se nad místem, které skrývalo jeho tělo, a netušila, že tu ještě někdo je. Myslela, že zůstala na

ostrově sama. Vůdcův krok v mokasínách byl tak tichý, že ji nevyrušil.

Stopař se zastavil a několik minut se na ženu mlčky díval. Její smuteční rozjímání, vzpomínání na muže, kterého nenávratně ztratila, a pohled na její opuštěnost mu pomohly přemoci vlastní city. Rozum mu říkal, že tato mladá žena, která tak náhle a krutě přišla o manžela, má příčiny k hlubšímu žalu než on.

„Červnová roso,“ řekl se slavnostní vážností, která svědčila o jeho soucitu, „netruchlíš sama. Obrat se a podívej se na přítele.“

„Rosa nemá přítele,“ odpověděla žena. „Lučihlav je ve věčných lovištích a tady není nikdo, kdo by se staral o Rosu. Tuskarorové ji vyhnali ze svých вигvamu a její oči nevidí Irokéze. Nemůže je ani vidět. Ne! Nech Rosu umřít na hrobě jejího muže.“

„Rozhodně ne — rozhodně ne. Je to proti rozumu i spravedlnosti. Věříš v Manitou, Roso?“

„Skrýl před Rosou svou tvář, protože se hněvá. Opustil ji, a Rosa umře.“

„Poslouchej muže, který žil dlouho mezi Indiány, ačkoliv se narodil jako běloch a má vlastnosti bělocha. Velký duch viděl tvoje dobro, proto si vzal náčelníka, dokud tě svým prohaným jazykem nesvedl ze správné cesty; žila jsi mezi Mingy a byla by ses stala nakonec jednou z nich.“

„Lučihlav byl velký náčelník,“ odpověděla žena hrdě.

„Měl zásluhy, a měl také chyby. Nejsi opuštěna, Roso, a nebudeš. Jen truchli — a vyplač se, jak můžeš; až přijde čas, povím ti víc.“

Stopař odešel ke své kanoi a odplul. Během dne Rosa slyšela dvakrát vystřelit jeho pušku. Když slunce zapadalo, Stopař se vrátil a přinesl Rose pečené ptáky, kteří voněli tak lahodně, že by byli zlákali největ-

šího labužníka. Tak žili měsíc. Rosa tvrdohlavě odmítala opustit hrob svého muže, ale přijímala přátelské pozornosti svého ochránce. Občas se potkali a rozmlouvali spolu. Stopař zkoumal její duševní stav. Ale jejich rozhovory byly krátké a setkávali se zřídka. Rosa spala v jedné z chat; uléhala klidně, protože věděla, že ji chrání přítel. Stopař na noc odjížděl na blízky ostrov, kde si postavil chatrč. Když uplynul měsíc, začalo se zhoršovat počasí a Rosa trpěla. Se stromů spadalo listí, noci byly větrné a chladné. Bylo načase, aby odešli.

V té době se objevil Čingašguk. Měl dlouhý rozhovor s přítelem. Rosa je z dálky pozorovala a viděla, že její ochránce je smutný. Přišla nenápadně k němu a snažila se s ženskou jemností a citem zmírnit jeho žal.

„Děkuji ti, Roso,“ řekl. „Myslíš to dobře, ale je to marné. Je čas, abychom odtud odešli. Zítra odplujeme. Pojedeš s námi. Myslím, že teď už posloucháš rozum.“

Rosa jako indiánská žena pokorně souhlasila; vzdálila se od nich, aby strávila zbývající čas u Lučihla-

vova hrobu. Nedbala na pozdní hodinu ani na chlad podzimní noci a celou noc si ani na chvíli nelehla. Seděla u hrobu a modlila se po způsobu svého lidu, aby ho provázelo štěstí na nekonečné stezce, na kterou se tak záhy vydal, a aby se jednou setkali v zemi spravedlnosti.

Ráno všichni tři odjeli. Stopař byl vážný a příčinný jako vždy. Velký had mlčel a pomáhal svému druhu, Rosa byla mírná, pokorná a hluboce zamýšlená. Odpluli ve dvou kanoích; člun mladé Indiánky nechali na ostrově. Čingašguk vedl a Stopař plul za ním. Jeli proti proudu. Dva dny pádlovali k západu a strávili dvě noci na ostrovech. Naštěstí bylo počasí tiché, a když se dostali na jezero, byla hladina hladká a lesklá jako zrcadlo. Bylo indiánské léto; v mlhavém ovzduší dřímalo klid a půvab.

Třetího dne ráno minuli ústí Oswega; pevnost se svěšeným praporem je marně lákala, aby vstoupili. Čingašguk se neohlížel vpravo ani vlevo a pádloval v temné říční vodě. Stopař jel mlčky za ním. Na bašty se nahrnuli diváci, ale Lundie, který poznal staré přátele, dal příkaz, aby od nich nežádali heslo. V poledne Čingašguk vplul do malé zátoky, kde kotvil Oblak v přirozené rejďě. Na břehu už dříve byla malá mýtina a u vody stál nový hotový srub, třebaže velmi jednoduchý. Ač byl na hranicích, působil dojem pohodlí a hojnosti; kolem něj ovšem byla liduprázdná divočina. Jasper stál na břehu. Když Stopař přistál, stiskl mu první ruku. Setkání bylo prosté, ale srdečné. Nikdo se na nic neptal, protože Čingašguk už všechno vysvětlil. Stopař tiskl příteli ruku velmi srdečně, a dokonce se vesele zasmál, když mu říkal, že vypadá dobře a šťastně.

„Kde je Mabel, Jaspere? Kde je?“ zašeptal konečně vůdce. Jako by se zpočátku té otázky bál.

„Čeká na nás v domě, příteli, vidíš, že Rosa už tam spěchala napřed.“

„Rosa má možná lehčí krok, když jde za Mabel, ale nemá lehčí srdce. Tak jsi, hochu, našel v pevnosti kaplana a svatba byla brzy?“

„Týden po tom, co jsme se rozloučili, jsme byli oddáni a pan Cap odcestoval hned příští den. Zapomněl ses zeptat na svého přítele Slanou vodu.“

„Ne, nezapomněl; Had mi všechno řekl. Ale teď neodkládejme setkání; jednou to musí být, pojďme tedy hned; veď mne, Jaspere. Chci se ještě jednou podívat na její sladkou tvář.“

Jasper dovedl za chvíli Stopaře k Mabel. Když mladá žena uviděla svého někdejšího ctitele, začervenala se a div se pod ní nepodlomila kolena. Ale byla milá a upřímná.

Po hodině, kterou tu Stopař strávil, přišla chvíle, kdy se musel rozloučit. Čingašguk už odešel od člunů a zůstal stát u stezky, která vedla do lesů, kde tiše čekal na přítele. Když to viděl Stopař, vstal a slavnostně se rozloučil.

„Myslel jsem, že mě osud dost postihl, Mabel,“ řekl, „ale zastyděl jsem se a umoudřil, když jsem viděl tuto indiánskou ženu.“

„Rosa zůstane tady a bude žít s námi,“ přerušila ho živě Mabel.

„Chápu to. Snad jen vy, Mabel, ji můžete vytrhnout z jejího smutku a vrátit jí chuť k životu, ale pochybuji, že se vám to podaří. Ubohá žena ztratila svůj kmen i manžela a je těžko ji utěšit při takové ztrátě... Ale co se starám o neštěstí a manželství druhých lidí, když sám mám dost zármutku? Neutěšujte mě, Mabel, neutěšuj mě, Jaspere — nechte mne klidně odejít.“

„Stopaři,“ zeptala se Mabel, „kdy vás zase uvidíme?“

„Myslel jsem na to také, opravdu jsem na to myslel. Až přijde čas, kdy se na vás budu dívat jen jako na sestru nebo jako na dítě, Mabel, raději jako na dítě, protože jste tak mladá, že byste mohla být mou dcerou — pak se vrátím. Budu se radovat, když uvidím, že jste šťastná. Ale zatím nemohu... sbohem... seržant se zmýlil, ano, seržant se zmýlil!“

To byla poslední slova, která Jasper Western a Mabel Dunhamová slyšeli od Stopaře. Obrátil se, jako by ho jeho vlastní slova dusila, a za chvíli byl u přítele. Když ho Čingašguk uviděl, zvedl svůj vak a vkročil beze slov mezi stromy. Mabel, Jasper a Rosa se dívali za Stopařem a čekali, že jim zamává na rozloučenou nebo se kradmo na ně ještě podívá, ale Stopař se neohlédl. Viděli jen, jak potřásá hlavou jako člověk, kterému je trpko v duši; mávl rukou, jako by věděl, že se za ním dívají. Ale rychlým, rázným krokem, který nedovedl ani smutek oslabit, zmizel z dohledu a ztratil se v hloubi lesa.

Jasper ani jeho žena už Stopaře nikdy nespatriili. Žili ještě rok na břehu Ontaria, pak na naléhání strýce Capa přesídlili za ním do New Yorku, kde se Jasper stal úspěšným a váženým obchodníkem. Třikrát Mabel dostala darem balík vzácných kožčšin. Tušila, odkud přišly, ač u daru nikdy nebylo žádné psaní. Později, když již byla matkou několika dětí, cestovala jednou do vnitrozemí k břehům Mohawku. Provázeli ji její synové, z nichž nejstarší už mohl být jejím ochráncem. Tenkrát si náhodou všimla podivně oblečeného muže, který se na ni z dálky tak pozorně díval, že se zeptala, kdo to je. Lidé jí řekli, že je to lovec, který je slavný v tomto státě — bylo to již po

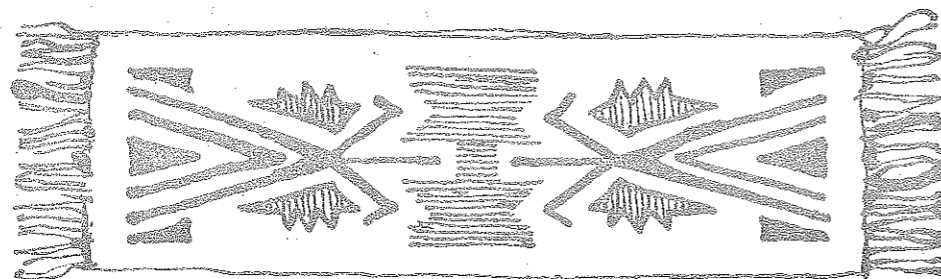
americké revoluci — že je známý svou poctivostí, ale že je také trochu podivín. V kraji je znám pod jménem Kožená punčocha. Víc se paní Westernová nedověděla. Ale ten pohled z dálky a zvláštní zjev neznámého lovce jí připravil bezesnou noc a na tvá-

ři, dosud krásné, jí po mnoho dní ležel stín smutku. Na Rosu ztráta manžela a rodného kmene působila tak, jak Stopař předvídal. Zemřela v Mabelině domě na břehu jezera a Jasper odvezl její tělo na osudný ostrov, kde ji pochoval vedle Lučihlava.

DOSLOV

James Fenimore Cooper se narodil v Burlingtonu ve státě New Jersey 15. září 1789, šest let po tom, co byla oficiálně uznána samostatnost Spojených států. Jeho otec, soudce William Cooper, získal během americké revoluce, a v době krátce po ní, rozsáhlé pozemky u jezera Otsega ve střední části novoyorského státu. Obyvatelstvo nové země se tehdy rychle rozrůstalo a původně osídlený úzký pás na pobřeží Atlantského oceánu se stal záhy těsným. Hranice se začíná posunovat směrem západním, dále do vnitrozemí. Mnoho rodin se tehdy vydalo hledat si nový domov. Jedním z neúspěšnějších zakladatelů nových osad (a zároveň i jedním z neúspěšnějších obchodníků půdou) se stal soudce Cooper. Prodával novým osadníkům po částech své pozemky a rok po narození malého Jamese se s celou rodinou přestěhoval do krajiny, kterou předtím úspěšně zabydlil novými lidmi. Usadil se ve vesnici, jež dostala po něm jméno Cooperstown.

V malé pionýrské osadě vyrůstal James v denním živém styku s přírodou i rázovitými, drsnými lidmi. Jen takoví se uplatnili v končinách, kde se mohli spolehnout pouze na své ruce, na svou dovednost a pracovitost. Krajem procházeli zkušení průvodci výprav, táhnoucích dále na západ, z hlubokých lesů se vraceli do obydlených míst dřevaři a lovci. Dovedeme si představit, jak dychtivě naslouchal malý chlapec jejich vyprávěním o Indiánech, o životě v lesích, o lovu zvěře.

Takové prostředí bylo jako stvořené pro budoucího spisovatele románů, jejichž velkým přínosem je právě úchvatné vyličení krás americké přírody, jak ji viděli první bílí obyvatelé. Vyrůstal na samém pokraji divočiny, v naprosté volnosti, v níž druhy jeho dětských her byly slunce a vítr. Bohatá, životem kypící a dosud lidskou rukou nepokořená příroda mladé země začínala hned za prahem otcovského domu. Něco z té venkovské volnosti, z nespoutanosti do dálky se táhnoucích plání a lesů přešlo i do díla spisovatelova v obrazech, které nás i po tolika letech naplňují vzrušením — snad také proto, že na těch místech stojí dnes města a továrny.

Cooper nevyrůstal ovšem jen ve hrách. Chodil do vesnické školy, později byl poslán na výchovu do Albany, hlavního města státu Nový York, a pak i na známou yaleskou kolej. Přísná kázeň, která tam vládla, nevoněla však hochovi, jenž vyrostl ve zcela jiných podmínkách. Pro jakýsi nezbedný kousek musel z Yale odejít a otec rozhodl, že z něho bude námořník. A tak se roku 1806 ocitá Cooper na lodi plující do

---

Anglie a Jižní Ameriky. Odbyl si svá učňovská léta na moři, nějaký čas pak sloužil na jezerech Champlain a Ontario, ale jeho lodnická dráha brzo skončila. V roce 1811 se oženil a usadil se na statku své ženy.

Ze zcela náhodného popudu stal se po několika letech klidného života ze statkáře romanopiscem. Chtěl totiž dokázat své ženě, že by dovedl napsat stejně dobrý (či snad stejně špatný) společenský román, jako byl ten, který právě předčítal. Dokázal to. Druhé dílo jej pak již proslavilo doma i za hranicemi. Byl to roku 1821 vydaný „Vyzvědač“. Sebevědomí amerického národa rostoucí s hospodářským vzestupem volalo po literatuře, která by se mohla postavit jako protějšek románům anglickým, zvláště tehdy tak rozšířeným dílům slavného autora historických románů Waltera Scotta. Proto se Cooperova kniha, jejíž námět je vzat z vlastních domácích dějin, setkala ve Spojených státech s velikým úspěchem.

Během dalších let napsal James Fenimore Cooper mnoho knih — horších i lepších. Nejvíce je však pamatován pro pět románů spojených ústřední postavou zálesáka Kožené punčochy, které se staly jakousi epopéjí počátků života Ameriky. Poprvé zde byly uvedeny do literatury pralesy a prerie, těžký a namáhavý život průkopníků a boje s Indiány. Cooper mistrovsky vylíčil přírodní krásy své vlasti, zvětšil dojem, jímž působil na přicházející osadníky pohled na nesmírné, vlnivé moře listnatých lesů amerického středozápadu. Zachytil ve svých dílech kouzlo divoké přírody, kterou postupující civilizace stále více zatlačovala. Jeho knihy četl s potěšením ve svém stáří Goethe, zalíbení v nich našel Balzac, Kožená punčocha byl hrdinou našich dědů i otců a jeho dobrodružné příhody budou jistě se zájmem sledovat i další generace.

Děj Cooperova STOPAŘE se odehrává v polovině osmnáctého století. V té době se Anglie snažila utužit své panství v Novém světě. V Americe se střetala hlavně s francouzskými zájmy, ale i konflikty, ke kterým docházelo v Evropě, se záhy přenášely na půdu kolonií. Již ve válce o rakouské dědictví došlo v Americe k výpadu obyvatel Nové Anglie proti francouzským pevnůstčkům a osadám v Kanadě. Koloniální třenice neustaly, ani když v Evropě byl již mezi Anglií a Francií uzavřen mír. Francouzští Kanadané štváli dále Indiány k přepadům osamocených anglických statků a vojenských nebo obchodních stanic. Angličtí osad-

---

---

nici naproti tomu naráželi ve svém postupu na západ na řetěz francouzských vojenských posádek, táhnoucí se od Velkých jezer po řece Mississippi až k Mexickému zálivu. I další válka, vedená v Evropě mezi Anglií a Francií, se přenesla do Ameriky. Byla to válka sedmiletá, jež trvala do roku 1763. Tehdy se Anglie po uzavření míru zmocnila definitivně Kanady a tím skončily boje mezi Angličany a Francouzi, jež v Americe probíhaly téměř nepřetržitě po 70 let.

Na obou stranách se jich účastnili Indiáni, střídající mnohdy své místo v konfliktu. Irokézové, kteří původně byli spojenci Angličanů, stojí například v Cooperově románu na straně Francouzů. Indiáni bojovali za cizí zájmy, neuvědomující si, že se od jedné ani od druhé strany nemohou nadít ničeho dobrého. Obě strany je využívaly jen pro své kolonizační cíle a neváhaly je zničit, kdykoli by jim byli stáli v cestě. Ve STOPAŘI říká Rosa při jedné příležitosti Mabel:

„Yankeeové příliš lační, vzali si všechna loviště; ženou šest národů od vycházejícího slunce k půlnoci; zlý král, zlý lid. Bledé tváře velmi zlé.”

Francouzové tedy byli pro ni přijatelnější — zaměstnávali se totiž většinou lovem, zatímco angličtí osadníci, kteří přišli jako zemědělci, kácením lesů a rozšiřováním orné půdy zcela vytlačovali Indiány z jejich lovišť.

Jak vůbec došlo k tomu, že se Indiáni dostali do konfliktu s bělochy? Nejprve nebylo mezi nimi zásadních rozbrojů, vždyť početnější indiánské kmeny by byly lehce zničily těch několik hrstek osídlenců v počátečních koloniích. Noví osadníci, kteří se z civilizované Anglie octli najednou uprostřed americké divočiny, mohli a musili se leccemus užitečnému od Indiánů naučit. Byl to hlavně lov zvěře, rybaření, pěstování kukuřice a tabáku a mýcení lesa, vždyť celý způsob života Indiánů lépe vyhovoval daným podmínkám. Avšak Indiáni, kteří žili ještě velmi primitivně, nedokázali se tak rychle přizpůsobit novým poměrům, které s sebou přinesli běloši. Byli čím dále tím více závislí na obchodnících, kteří jim prodávali především střelné zbraně a lihoviny — věci, bez kterých se Indiáni, jakmile je jednou poznali, nedovedli už obejít. K primitivním, zaostalým praobyvatelům amerického kontinentu přišla náhle poměrně vyspělá evropská civilizace, v samé podstatě kořistnická.

Osadníci potřebovali stále nové pozemky a kupovali je — za směšné částky ovšem — od Indiánů. Ti si zprvu ani neuvědomovali, že tím ztrá-

---

---

cejí možnosti své obživy. I když jich tehdy nebylo v Americe mnoho, byla všechna vhodná místa při jejich způsobu hospodaření již využita. Již dávno předtím válčily mezi sebou indiánské kmeny o životní prostor. Snad se to bude zdát podivné, pomyslíme-li, jakou obrovskou rozlohu téměř prázdné pevniny užívali. Živili se však hlavně lovem a pro ten potřebovaly jednotlivé kmeny velké územní okruhy.

Kmeny, které postoupily svá území přistěhovalcům, neměly tedy již kam ustoupit, neboť všude se setkávaly s nároky cizích kmenů. Proto se pokoušeli Indiáni často získat i násilím zpět svá stará území — a byli koseni kulemi farmářů, kteří rozhořčeně bránili „své“ usedlosti.

V této situaci se Francouzi i Angličané, bojující mezi sebou o vládu nad koloniemi, snažili získat Indiány na svou stranu, neboť domorodí obyvatelé jim mohli poskytnout výhodné služby svou znalostí kraje a válečnickou dovedností. V každém případě bojovali ubozí praobyvatelé Ameriky za cizí zájmy, oslabující se bratrovražděným bojem. Když si konečně po letech uvědomili, odkud hrozí nebezpečí, bylo již pozdě. Kolonisté nabyli takové početní i hospodářské převahy, že byli i pro síly sjednocených kmenů neporazitelní. Zbytky zdeptaného národa byly nahnány do rezervací, kde živoří dodnes.

Jak jsme už řekli, má Cooper největší zásluhu v tom, že Indiány uvedl do literatury. Mělo to i společenský význam, jeho romány upoutaly pozornost na osud „divochů“ v širokých vrstvách. Pravda, Cooper jejich život trochu přikrášlil a soustředil se hlavně na nejušlechtilejší, hrdinné stránky jejich povahy. Tak třeba Čingašguk je někdy až příliš ideální, stejně jako neomylný, vždy a ve všem naprosto spolehlivý Stopař. Jaký by to však byl dobrodružný román, kdyby neměl všemocného, všudypřítomného a vševědoucího hrdinu, který si vždy ví rady a všechna protivinství vítězně překoná. Dopustil-li se Cooper ve svých dílech menších prohřešků proti věrnému a pravdivému zobrazení skutečnosti, vyčinil mu za to důkladně už americký humorista Mark Twain ve známém článku, v němž rozebírá různé situace z Cooperových románů a dokazuje jejich nemožnost nebo nepravděpodobnost. Trnem v oku je mu také popis střeleckých závodů v naší knize: zázračně přesná střelba Stopařova je prý ve skutečnosti zcela nemožná.

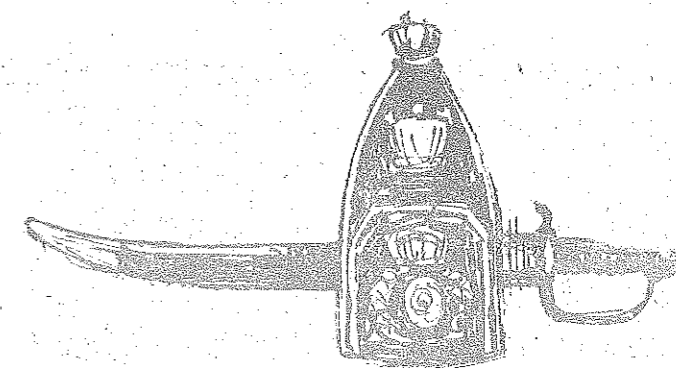
Všechny chyby a nedostatky můžeme Cooperovi s klidnou myslí promítnout. Ani obstarožní těžkopádnost jeho vyjadřování a určitá neobratnost při vytváření charakterů mu nic neubírají z opravdu nesmrtelných

---

---

zásluh, které získal tím, že uvedl do mladé americké literatury zcela nové prostředí, do té doby ve světové literatuře neznámé. Zachytil ve svých dílech kus neopakovatelné historie mladého světadílu, život prvních průkopníků v těžkých podmínkách na okraji civilizace, boje a strádání, přátelství a hrdinnou obětavost. Vylíčil krásy přírody v krajinách, kde dnes stojí zdi velkých průmyslových měst. Vytvořil hrdinu nadaného všemi mužnými ctnostmi, jenž se stal vzorem tisícům chlapců i dospělých. A celé své dílo založil na víře ve vítězství spravedlnosti a dobra.

Igor Hájek

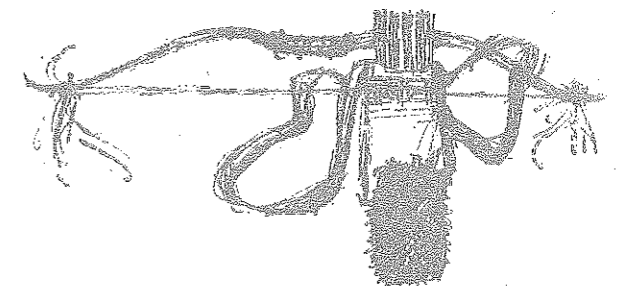

**JAMES FENIMORE
COOPER★★★★★**

STOPAŘ

Z anglického originálu The Pathfinder, vydaného nakladatelstvím J. M. Dent & Sons Ltd. v Londýně 1926, přeložil Křislán Bém. Ilustroval, přebal a vazbu navrhl Gustav Krum. Doslov napsal Igor Hájek. Verše přeložila Soňa Nová, pro Shakespearovy verše použito překladu E. Saudka. Graficky upravil Jiří Skácel. Vydala Mladá fronta jako svou 2660. publikaci. Edice Sešitové romány, svazek 2. Odpovědná redaktorka Ema Rozgonyiová. Výtvarný redaktor Josef Hochman. Technický redaktor Bedřich Skála. Vytisklo Rudé právo, tiskařské závody, Praha 1. AA 27,31. VA 27,49. Stran 192. Náklad 80 250 výtisků. 2. vydání v MF. Praha 1968. 305/22/8.8
23—065—68 14.76

NAKLADATELSTVÍ MLADÁ FRONTA KONČÍ
ŠESTÝM SEŠITEM VYDÁVÁNÍ COOPEROVA
STOPAŘE, DĚKUJE ČTENÁŘŮM ZA POZORNOST
A SOUČASNĚ S PŘÁNÍM PĚKNÝCH PRÁZDNIN,
KDY SEŠITOVÉ ROMÁNY NEBUDOU VYCHÁ-
ZET, NABÍZÍ JEDINEČNOU PŘÍLEŽITOST, JAK
SI PRODLOUŽIT PRÁZDNINY — UŽ V PRVNÍCH
PODZIMNÍCH MĚSÍCÍCH TOHOTO ROKU PRO-
ŽIJETE NAVÍC JEŠTĚ CELÉ

DVA ROKY PRÁZDNIN

NAD VZRUŠUJÍCÍMI STRÁNKAMI SVĚTOZNÁ-
MÉHO STEJNOJMENNÉHO ROMÁNU JULESE
VERNA, PO NĚMŽ SI NEZAPOMEŇTE VYHRADIT
ČAS I NA DRUHÝ VERNŮV ROMÁN

PATNÁCTILETÝ KAPITÁN

KTERÝ BUDE BEZPROSTŘEDNĚ NÁSLEDOVAT

SEŠITOVÉ ROMÁNY

PŘINESOU V 10 POKRAČOVÁNÍCH NA 320 STRANÁCH
VELKÉHO FORMÁTU S ILUSTRACEMI PAVLA BROMA
ZNÁMÉ ROMÁNY JULESE VERNA

DVA ROKY PRÁZDNIN PATNÁCTILETÝ KAPITÁN

*****

ZAČNOU PRO VÁS OPĚT
ČTRNÁCTIDENNĚ VYCHÁZET
PO PRÁZDNINÁCH